

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021–2033

Innhold

1. Forord.....	4
2. Sammendrag	5
3. Hvorfor plan om fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv?	8
Formål med planen	9
4. Status, trender og utfordringer.....	12
Vi trener mer, men er mindre aktive i hverdagen	12
Sentrale føringer for økt fysisk aktivitet	13
Friluftsliv – naturen som kilde til helse og livskvalitet.....	14
Sykkel som rekreasjons- og fremkomstmiddel.....	17
Økt fokus på egenorganisert aktivitet.....	18
Idrettsaktivitet – egenverdi og bidrag til en mer fysisk aktiv befolkning.....	20
Organisert og egenorganisert aktivitet er like viktig for å nå målet om økt aktivitet i Asker.....	25
Anleggsutvikling.....	25
Inkludering.....	28
Universell utforming	29
Eldre og fysisk aktivitet.....	32
Miljø- og klimaarbeid	33
Potensial for natur- og aktivitetsbasert turisme.....	35
Likeverdige vilkår	35
5. Hvilke mål skal vi nå?	38
6. Hva skal Asker kommune prioritere?	40
Innsatsområde 1. Helhetlig stedsutvikling	40
Kort om utfordringsbildet	40
Strategier – helhetlig stedsutvikling	47
Innsatsområde 2. Alle i aktivitet	48
Kort om utfordringsbildet	48
Strategier – Alle i aktivitet	49
Innsatsområde 3. Likeverdige vilkår.....	50
Kort om utfordringsbildet	50
Strategier – Likeverdige vilkår	50
7. Temaplanens betydning for et bærekraftig Asker.....	52
8. Vedlegg	
(finnes på Asker kommunes nettsider for temaplaner)	54
1. Kunnskapsgrunnlag.....	54
2. Spillemiddelsprosjekt 2021–2024. Vedlegg til Handlingsprogram.	54
3. Spillemiddelsøknader 2021 – prioriteringsliste.....	54
4. Eier- og driftsmodeller for anlegg i Asker.....	54
5. Kunstgressbaner i Asker – status	54
6. Rapport universell utforming friluftsområder 2020	54

Ansvarlig redaktør: Asker kommune
Design: HyperRedink
Foto: Sergey Novikov /AdobeStock: Forsidebilde,
Asker kommune: (s. 3, 4, 7, 9,11,15, 20, 21, 27, 31, 32,
36, 50 og 52), Bente Flygind: (s. 13,18 og 48)
Heidi Merete Johansen/Asker Idrettsråd: (s. 16 og 47)
Trykk: Arba AS

1. Forord

Har du det som meg, at straks du får en ball mellom hendene så blir du leken som et barn? Det er ikke alltid hverken fysikken eller ferdighetene spiller på lag med meg, men likevel må jeg bare prøve. For meg handler ikke idrettsglede om å alltid treffe mål – for meg handler det om å få være med, og ofte er det sosiale aspektet det aller viktigste.

De aller fleste av oss har godt av å øke aktivitetsnivået i hverdagen. For selv om mange trener mer enn før, sitter vi totalt sett mer stille. Målet med denne temaplanen er å endre på nettopp det. Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er et nyttig strategisk verktøy med tre innsatsområder for å få en mer aktiv befolkning: Helhetlig stedsutvikling, Alle i aktivitet og Likeverdige vilkår. Så skal vi jobbe godt med konkrete tiltak hvert år gjennom handlingsprogrammet.

Fysisk aktivitet styrker oss både kroppslig og mentalt, også gjennom sosialt fellesskap og tilhørighet. Mange finner dette gjennom organisert idrett. I Asker er det så mange som 35 525 aktive medlemskap, fordelt på mer enn 70 ulike idrettsgrener. Det brede tilbudet er mulig takket være utallige ildsjeler som bidrar og legger til rette for organisering og gjennomføring – og alt det andre som hører med.

Vi ønsker at barn og unge skal oppdage gleden ved aktivitet tidlig i livet, og at gleden skal vare livet ut. Ikke nødvendigvis innen samme aktivitet, og ikke nødvendigvis organisert. I Asker skal vi videreføre den gode satsningen på ulike idrettsgrener, samtidig som vi skal jobbe for å fremme friluftsliv og egenorganisert aktivitet – dette fikk vi virkelig sett betydningen av gjennom koronapandemien.

I et folkehelseperspektiv ligger det også et stort potensiale i at vi går og sykler mer i hverdagen. Da er det viktig med gode gang- og sykkelveier, sykkelparkering og annen infrastruktur som gjør det mulig å velge bort bilen som fremkomstmiddel. For de aller fleste vil et liv med mindre bilbruk føre til mer hverdagsaktivitet, for eksempel når vi går til buss eller tog, eller sykler til jobben og butikken. Fremover skal vi prioritere kortreiste aktiviteter i nærheten av der folk bor, særlig gjennom å utvikle tettstedene i kommunen.

I Asker er vi velsignet med fantastiske naturområder, og både marka og kysten innbyr til lett tilgjengelig og

«gratis trening». For å få enda mer ut av dette, jobber vi med et gjennomgående sti- og løypenett i hele kommunen og merkede turløyper i alle nærområdene våre.

Vi fortsetter arbeidet med å sikre likeverdige vilkår og tilskuddsordninger, og tilgang til anlegg. Temaplanen slår fast at vi skal vurdere det helhetlige behovet for utvikling av idrettsanlegg, i tett samarbeid med idretten selv. Vi kan med stolthet si at vi i Asker har 699 idrettsanlegg, 268 friluftsanlegg og 382 nærmiljøanlegg, med plass til både bredde og topp innenfor det nevnte mangfoldet av ulike idretter. Det er kommunen og andre aktører som bygger, men det er den frivillige kraften som fyller anleggene med liv.

Selv med den krevende koronaperioden som bakteppe, har det vært gjennomført 34 medvirkningsmøter, og det kom inn 41 høringsinnspill til planen. Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er med andre ord grundig behandlet, og med stor grad av engasjement og medvirkning.

Engasjementet tar vi med oss på veien videre med dette livsviktige arbeidet – god helse og livskvalitet er samfunnets viktigste kapital!

Lene Conradi, ordfører

2. Sammendrag

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv ble vedtatt av kommunestyret i Asker 15. juni 2021. Oppdrag med igangsetting av arbeidet med temaplanen ble gitt i forbindelse med kommunestyrets behandling av Handlingsprogram 2020–2023, og mandatsaken for denne temaplanen ble vedtatt av Hovedutvalg for medborgerskap den 4. juni 2020.

Formålet med planen er å legge til rette for at alle innbyggere har høy livskvalitet i hverdagen gjennom aktivitet, fellesskap og mestringsopplevelser, et bredt aktivitetstilbud, god infrastruktur og tilgang til varierte anlegg og møteplasser for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i hele kommunen. Innsatsområdene skal videre gi synergier i form av samskaping og medvirkning. Innbyggerne skal oppleve at de blir ivaretatt og tatt med på utvikling av den nye kommunen, slik at det gir muligheter for et aktivt liv.

Utfordringsbildet viser følgende fokusområder:

- mangfold av aktiviteter og nye trender
- tilrettelegging for gange og sykkel
- sammenhengende sti- og løypenett
- lett tilgang til stinett, hundremeterskoger og større grøntområder
- tettstedsutvikling, kortreiste aktiviteter med anlegg i nærmiljøene
- arenaer både for egenorganisert og organisert aktivitet
- inkludering, aktivitetstilbud og barrierer for deltakelse
- digital informasjon
- transport og kollektivtilbud til fritidsaktiviteter
- livslang aktivitet
- like rammevilkår for frivillige organisasjoner
- frivillighetens samfunnsbidrag
- miljøperspektiv

Basert på fokusområdene er det tre innsatsområder i planen. Disse er:

- **Helhetlig stedsutvikling**
- **Alle i aktivitet**
- **Likeverdige vilkår**

Hvert innsatsområde har sine strategier. Strategiene under hvert innsatsområde beskriver veien til målet, og hvilke veivalg eller endringer kommunen må prioritere. Måleindikatorer er under utarbeidelse, og vil bli presentert politisk ved en senere anledning.

Temaplaner skal ikke inneholde tiltak. Dette skal komme i forbindelse med kommunestyrets årlige handlingsprogram, og i de ulike avdelingenes virksomhetsplan. I tillegg skal Askersamfunnet og andre aktører bidra til å realisere strategiene gjennom konkrete tiltak. Dette kan skje på egen hånd, uavhengig av bistand fra kommunen, eller sammen med kommunen eller andre. Samarbeid og samskaping med andre for å nå målene i denne temaplanen blir et viktig mål i seg selv.

Temaplanen er tuftet på fem bærekraftsmål: **God helse, Bærekraftige byer og samfunn, Samarbeid for å nå målene, Mindre ulikhet og God utdanning og livskvalitet**. Livskvalitet og likeverdige muligheter skal styrkes, med vekt på mangfold og livslang aktivitet. Egenorganisert aktivitet, kortreiste muligheter og å minske barrierer for deltakelse er sentralt. Organisasjonene er viktige bidragsytere. En bærekraftig og likeverdig økonomi er essensielt.

På neste side vises de tre innsatsområder i temaplanen, med tilhørende strategier:

I samskaping og samarbeid med innbyggerne, frivilligheten, organisasjons- og næringslivet, grunneiere og private aktører skal Asker kommune:

Innsatsområde Helhetlig stedsutvikling

- a) utvikle møteplasser for fysisk aktivitet i alle tettstedene og ved skolene, gjennom tidlig medvirkning i planprosesser
- b) utvikle fremtidsrettede arenaer for egenorganisert aktivitet og friluftsliv
- c) ta miljø- og klimavennlige valg ved utvikling av anlegg for fysisk aktivitet
- d) sikre og videreutvikle areal for friluftsliv i nærmiljøene, med sammenhengende grønne og blå korridorer, i balanse mellom vekst og vern
- e) videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti-/tur-/sykkel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen, tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor
- f) økt fokus på å tilrettelegge for fysisk aktivitet for alle, ved å oppfylle krav om universell utforming der det er mulig, og systematisk arbeide for utbedring av eksisterende anlegg, møteplasser og rundløyper ved hvert tettsted
- g) prioritere nye anlegg i områder etter grundig behovsvurdering, med særlig fokus på områder med lav dekning og aktivitetsformer som når bredt ut i befolkningen
- h) utvikle og prioritere anlegg i henhold til krav i spillemiddelordningen
- d) tilrettelegge for et gå- og sykkelvennlig samfunn, gjennom utvikling av infrastruktur, kampanjer og holdningsskapende arbeid
- e) utvikle og gjøre tilgjengelig digitale plattformer for informasjon om tilbud og aktiviteter for fysisk aktivitet
- f) være pådriver for at flere arbeidsplasser tilrettelegger for økt fysisk aktivitet og aktiv transport
- g) øke kompetansen og bevisstheten om viktigheten av fysisk aktivitet, gjennom å tiltrekke seg kompetansemiljø for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- h) tilrettelegge for inkluderende aktiviteter for alle funksjonsnivåer, med særlig fokus på grupper som trenger tilpasset infrastruktur og tilrettelegging, inklusive eldre slik at de kan ha et tilfredsstillende aktivitetsnivå hele året.
- i) tilby strukturerte opplegg for endring av levevaner, spesielt rettet mot fysisk aktivitet og sunne helsevalg
- j) utvikle Asker som en attraktiv kommune for opplevelses- og aktivitetsbasert turisme, gjennom en destinasjons- og arrangementsguide, med særlig fokus på å fremme idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Innsatsområde Alle i aktivitet

- a) utvikle og tilrettelegge for mer aktivitet hele året, der folk bor, med særlig fokus på egenorganisert aktivitet
- b) utvikle fremtidsrettede aktivitetstilbud, med fokus på å fange opp nye trender og aktivitetsformer
- c) investere i fremtidsrettede, attraktive og tilgjengelige transportordninger for barn og unge til og fra skole og fritidsaktiviteter, med særlig fokus på områder med lav kollektivdekning
- a) utarbeide retningslinjer for likeverdige tilskuddsordninger til drift, investering og aktivitet
- b) opprette stimuleringsordninger for etablering av arenaer for egenorganisert aktivitet
- c) aktivt benytte tilskuddsordninger for bygging av arenaer for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- d) utarbeide retningslinjer for arenautleie, med fokus på å oppnå en helhetlig organisering, med et kontaktpunkt for utleie i kommunen
- e) kartlegge, utrede modeller og definere prinsipper for ulike investerings- og driftsmodeller med fokus på å gi effektive løsninger for eier, driftsansvarlige og brukere, og redusere barrierer for deltakelse

Innsatsområde Likeverdige vilkår

3. Hvorfor plan om fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv?

Ulike former for bevegelsesaktivitet og idrett kan sees nær sagt hvor vi snur oss. Barn og unge, voksne og gamle er i bevegelse på alle kanter. Nær sagt hele døgnet finner vi personer som sykler, går på ski, spiller ball, løper, leker sisten, sparker boksen eller står på hendene.

Noen suser av sted på brett med asfalt, vann, snø eller is under. Noen kaster ball, sparker ball, slår ball eller triller ball, henholdsvis over nett eller mot et nett, under vann eller over vann, på is eller gress. Noen løper barbeint på stranda, mens andre foretrekker annet underlag, joggesko, piggsko, ski, skøyter eller truger. De gjør det alene – eller sammen med andre. Noen teller puls, noen samler venner, og noen bygger kropp, mens andre ser på solen eller teller kilo.

Noen underlegger seg flere regler enn dagliglivet gir, og blir avblåst for offside, feil sperre eller feil veksling, mens andre søker frihet fra regler. Noen blir styrt av en trener, mens andre forsøker å unngå opplevelsen av å bli styrt. Noen øver, mens andre nyter. Noen kaster et spyd så langt de kan for å hente det opp igjen og bringe det tilbake til utgangspunktet uten å ha vært i nærheten av en fiende eller et bytte. Noen kaster seg ut fra høye fjell med livet som innsats, mens andre søker trygghet.

Noen vil bli best, noen vil utføre bragder som ingen har gjort før, mens andre helst ikke vil verken måle, veie, ta tiden eller komme i avisen. Noen leker seg, noen beveger seg for å komme seg fra A til B, noen beveger seg for å «ta vare på kroppen», rekreative, føle eksistens eller «koble ut», mens noen er opptatt av det olympiske idealet «citius, altius, fortius» (hurtigere, høyere, sterkere).

Noen har det som jobb, noen ofrer både familie og venner, mens noen gjør så lite de kan, som Kasper og Jesper og Jonatan.

Teksten over er skrevet av Reidar Säfvenbom¹, og beskriver gleden over å være i bevegelse. Mangfoldet i valg av aktiviteter er stort. Teksten trekker den røde tråden fra planverket i de tidligere kommunene, som hadde visjonene *Glede i bevegelse* (Asker kommune, 2012), *Bli med ut, ut og lek, så kan du bli superspek* (Asker kommune, 2016) og *Grønn, nær og levende* (Røyken kommune, 2017). Hurum hadde også en plan; *Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014 - 2018*. Denne temaplanen erstatter disse planene.

Å være fysisk aktiv gir glede og mestring for mange, og det handler ofte om å gjøre noe sammen med andre. Fysisk aktivitet er samtidig nødvendig for å utvikle og opprettholde god helse og livskvalitet gjennom livet.

**Bent Høie, i forord til
Sammen om aktive liv (Tverga, 2020)**

Fysisk aktivitet gir bedre helse

Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv spiller en stor rolle på individnivå for helse, sosiale ferdigheter, trivsel og oppvekst. Gjennom deltakelse skapes samhörighet og fellesskap for alle grupper av befolkningen. Fysisk aktivitet kan drives uavhengig av økonomiske, personlige og fysiske begrensninger.

Fysisk aktivitet og naturopplevelser er viktig for folkehelsen. Samtidig kan det bidra til at behovet for helse- og sosialtjenester reduseres. Fysisk aktivitet gir en stor velferdsgevinst for den enkelte innbygger gjennom flere leveår og økt livskvalitet, og kan gi store økonomiske besparelser for en kommune.

¹ Säfvenbom, R. (2005). *Fritidsaktiviteter i moderne oppvekst: Grunnbok i aktivitetsfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Den beste effekten av fysisk aktivitet får en person dersom man begynner med aktivitet som barn og fortsetter livet ut. Samtidig er det mye helseeffekt i å begynne med aktivitet uansett alder. Beregninger viser at en person kan vinne drøye tre ekstra leveår ved å gå fra å være inaktiv til å bli aktiv. I tillegg kan en person få over åtte år med bedre livskvalitet og helse ved å bli aktiv. Samfunnsmessig besparelse ved å få åtte ekstra leveår med god helse er beregnet til 4,8 millioner pr. person gjennom et livsløp². Lek, mestring og bevegelser i naturen og ute på banen har en stor verdi i seg selv. Det bidrar til å skape gode holdninger til natur og miljø, og gir sosiale gevinster.

Fysisk aktivitet:

- gir store helsemessige gevinster
- utvikler mennesket både fysisk og mentalt
- er en kilde til glede, overskudd, fysisk og psykisk mestring
- gir sosialt fellesskap, tilhørighet og mestring
- fører til personlig utvikling, fellesskapsorientering og har en samfunnsbyggende funksjon
- gir gode og trygge oppvekstvilkår
- er en arena for inkludering
- gir gode møteplasser på tvers av generasjoner og sosial skillelinjer
- har bred publikumsappell

Regjeringen 2010. Den norske idrettsmodellen, Meld.St.26

Formål med planen

Temaplanen skal legge til rette for at alle innbyggere har god helse og høy livskvalitet i hverdagen, gjennom aktivitetsglede, fellesskap og mestringsopplevelser, et bredt aktivitetstilbud, god infrastruktur og tilgang til varierte anlegg og møteplasser for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i hele kommunen.

Helt sentralt står prinsipper for utvikling av arenaer for deltakelse og infrastruktur for fysisk aktivitet, idrett, og friluftsliv. Regjeringen har forventninger om at kommunene ivaretar byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveger som sikrer naturverdiene, og legger til rette for fysisk aktivitet og naturoplevelser for alle.³

I Fritidserklæringen står følgende:

1. Alle barn og ungdommer skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og til å delta i lek som passer for barnets alder. Gjennom lek og aktivitet blir barn og ungdom inkludert i fellesskap og opplever tilhørighet og mestring.
2. Barn og ungdom skal involveres og ha innflytelse over sin lek og fritidsaktivitetene de skal delta i.

Regjeringen (2016).

² Helsedirektoratet. Lokale folkehelse tiltak. Veiviser for kommunen, kunnskapsgrunnlag.

³ Regjeringen (2019). Nasjonale forventninger for kommunal og regional planlegging 2019–2023.

Temaplanen skal bidra til å skape grunnlag for langsiktige og riktige investeringer i et helhetlig og bærekraftig perspektiv. Den skal bidra til å sikre likeverdige og forutsigbare aktivitetstilbud til innbyggerne i hele kommunen, uavhengig av hvor du bor, økonomi og funksjonsevne.

Medvirkning og frivillighet

For å få innspill til temaplanen er det gjennomført 34 medvirkningsprosesser med lag og foreninger, politiske utvalg og internt i kommunen. På grunn av pandemien har de fleste vært digitale. Resultatene er lagret også til senere bruk, da mye av innspillene er tiltaksbasert. Planen har også vært på høring, både eksternt i Askersamfunnet, og internt i råd og utvalg.

I kommuneplanens samfunnsdel⁴ (Asker kommune, 2020) står følgende:

Asker kommune skal bidra til etablering av gjensidig forpliktende samarbeid og partnerskap med frivilligheten, næringslivet og andre aktører.

Temaplan for medborgerskap⁵ sier at kommunen skal bygge videre på samskapingskommunen, og at utfordringer må løses i fellesskap med innbyggerne og aktører i samfunnet. Dette skal gjøres via deltakelse, motivasjon og tilrettelegging, påvirkningsmuligheter og ved hjelp av møteplasser i nærmiljøet.

Kommunen, organisasjoner og næringslivet er sentrale og viktige aktører, samarbeidspartnere og tilretteleggere. Sammen har vi en bredde i ressursene: menneskelige, hver og ens nettverk, finansieringsmuligheter, lokaler og utstyr. Frivillig innsats er en kilde til fellesskap, demokratiutøvelse og kompetanse.

Den frivillige aktiviteten skal være et supplement til og ikke erstatning for offentlig tjenesteyting. Kommunen skal være tilrettelegger og støttespiller for frivillig sektor og stimulere til mangfold, bredde og en nyskapende frivillig sektor.

Over halvparten av askerbøringene bidrar med frivillig arbeid. Frivillige organisasjoner er en viktig og stor aktør som bidrar til egenorganisert og organisert aktivitet i Asker gjennom tilrettelegging, aktivitetstilbud, kommunikasjon og samarbeid⁶.

En sektorovergripende plan

Temaplanen er en strategisk plan. Den har et 12-årsperspektiv, og skal normalt rulleres hvert fjerde til sjette år. Temaplanen er sektorovergripende,

og den har grensesnitt mot flere av kommunens øvrige temaplaner som for eksempel Samferdsel og mobilitet, Handling mot klimaendringene, Leve hele livet, Barne- og ungdomstid og Kysten, marka og friområder.

Økt fysisk aktivitet i befolkningen er viktig for å oppnå et bærekraftig Asker. Temaplanen er en viktig premissgiver for kommuneplanens samfunns- og arealdel.

Innsatsområder, strategier og arbeid med tiltak

Temaplanen inneholder innsatsområder og strategier (kapittel 6). Et innsatsområde er et område kommunen særlig skal prioritere eller ha fokus på. En strategi beskriver veien til målet, hvilke veivalg eller endringer vi må prioritere for å nå målet.

Med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget, gjennomførte medvirkningsprosesser, utfordringsbilder, relevant forskning og fakta er det valgt ut følgende innsatsområder:

Innsatsområder:

- Helhetlig stedsutvikling
- Alle i aktivitet
- Likeverdige vilkår

I kapittel 6 presenteres planens innsatsområder nærmere, med tilhørende strategier.

Temaplanen skal ikke inneholde forslag til konkrete tiltak. Tiltak innenfor hver strategi skal inn i kommunens virksomhetsplaner og handlingsprogram/budsjett. Askersamfunnet og andre aktører bidrar også til å realisere strategiene gjennom konkrete tiltak. Dette kan skje på egen hånd, uavhengig av bistand fra kommunen, eller i dialog og samarbeid med kommunen eller andre.

Kunnskapsgrunnlag

På kommunens nettside⁷ for temaplanen finnes en oversikt over alle relevante dokumenter som har dannet viktig grunnlag i planarbeidet. Det er utformet et kunnskapsgrunnlag, som gir nærmere innsikt i utfordringsbildet, og omhandler omtale av forskning, offentlige føringer og dokumenter for fagområdet.

⁴ Asker kommune (2020). *Kommuneplanens samfunnsdel*.

⁵ Asker kommune. (2021). Temaplan medborgerskap https://www.asker.kommune.no/contentassets/326fcb6935fd4a71a4a0a8ecbf57dec1/temaplan-medborgerskap160621_rev.pdf.

⁶ Frivillighet Norge (2018). *Kartlegging av frivillige organisasjoner i nye Asker kommune*.

⁷ Asker kommune (2021). *Asker kommunes nettside for temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv*.

4. Status, trender og utfordringer

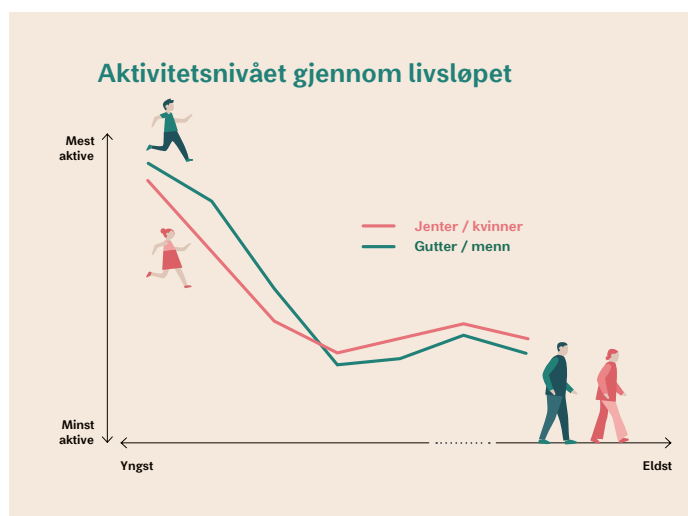
Vi trener mer, men er mindre aktive i hverdagen

De nasjonale anbefalingene sier at barn og unge bør være aktive i minst 60 minutter hver dag. Voksne bør være aktive minst 150 minutter pr. uke. En undersøkelse gjennomført av Helsedirektoratet (IS-2183) viste at det var kun 31 prosent som tilfredsstilte denne anbefalingen; 34 prosent av kvinnene og 28 prosent av mennene.⁸ Figur 1 viser hvordan aktivitetsnivået synker med alderen.

Deltakelse i organisert aktivitet avtar i tenårene, og mange går over til egenorganisert aktivitet. Vi går mindre, kjører mer bil og er mindre mobile. Andelen eldre øker. Et mer aktivt liv kan være med på å forsinke tidlig alderdom. Livslang idretts glede må møtes med et økt aktivitetstilbud for alle målgrupper.

I faktaboks og figur 1 vises relevante tall og fakta om aktivitet på nasjonalt og lokalt nivå.

Figur 1: Aktivitetsnivået gjennom livsløpet⁹

Nasjonalt:

- 1/3 av voksne i Norge oppfyller anbefalingen om minimum 150 minutter med moderat intensitet (som rask gange) pr. uke.
- Raske turer i nabolaget, i skogen og på fjellet er det vi gjør mest. Treningssenter, jogging og sykling deretter.

Asker:

- 56 % av befolkningen i Asker kjører bil ved daglige reiser. (72 % i Hurum, 60 % Røyken og 49 % i gamle Asker).
- 19 % går til fots ved daglige forflytninger i Asker. 4 % sykler.
- Andelen som er lite fysisk aktive i Asker er størst for de over 67 år.
- Om lag 40 % av innbyggerne er medlem i et idrettslag.
- 74 % av de som trener gjør det på egen hånd.

Barn og unge i Asker:

- 60 % i barne- og ungdomsskolealder deltar i organisert idrett.
- 30 % av elevene i videregående skole er medlem i idrettslag.
- 32 % av ungdomsskoleelevene i Asker bruker mer enn 4 timer hver dag på skjermbruk.
- 38 % av ungdomsskoleelevene i Asker er fornøyd med treffsteder og møteplasser i lokalmiljøet.
- 89 % av ungdom er fysisk aktiv. 11 % av ungdom i Asker er lite fysisk aktive.

Kilde: Ungdomsundersøkelsen i Asker, Ungdata, Sammen om aktive liv, Reisevaneundersøkelsen i nye Asker, Norges idrettsforbund.

⁸ Helsedirektoratet (2014, IS-2183) Fysisk aktivitet blant voksne og eldre i Norge. Oppdaterte analyser basert på nye analyser i Norge

⁹ Departementene (2020). Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029. Sammen om aktive liv.

Asker er en kommune med nær 100 000 innbyggere spredt over et areal på 376,62 km². Det er en stor, langstrakt kommune. Med flotte naturområder, en lang kystlinje, og mange aktører som bidrar til ulike tilbud i lokalmiljøene er mulighetene for fysisk aktivitet mange.

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver et overordnet utfordringsbilde.¹⁰ Flere av disse har betydning for temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv:

- Endrede økonomiske forutsetninger.
- Befolkningsvekst (115 000 i 2039), med flere eldre. Mange flytter ut i 20-årene, og 30-åringene og barn under skolealder står for den største tilflyttingen.
- Mer konsentrert bebyggelse, og fokus på helsefremmende stedsutvikling når nye områder skal utvikles. Et trygt og inkluderende miljø som fremmer livsmestring og god helse.
- Økt fokus på klima og miljø.
- Likeverdighet i oppvekst og levevilkår, gjennom helhetlig arbeid for barn og unge og forebygging/tidlig innsats.

¹⁰ Asker kommune (2020). [Kommuneplanens samfunnsdel](#).

¹¹ Viken fylkeskommune (2020). Regional planstrategi 2020–2024. [Veien til et bærekraftig Viken](#).

¹² Handlingsprogram Aktiv i Viken, 2021 – 2022, [Felles handlingsprogram for økt fysisk aktivitet for alle \(viken.no\)](#).

- Sosioøkonomisk bakgrunn påvirker grad av deltakelse i fritidstilbud, frivillig arbeid og lokaldemokrati.
- Redusert hverdagsaktivitet, stillesitting og skjermbruk.
- Samarbeid med frivillig sektor. Medborgerskap.

Sentrale føringer for økt fysisk aktivitet

Veien til et bærekraftig liv

Viken fylkeskommunes planstrategi *Veien mot et bærekraftig Viken*¹¹ er bygget på FNs rammeverk. Sammenfallende med denne temaplanen er fylkeskommunens mål for innsatsområde *Livskvalitet, velferd og like muligheter*:

- I Viken opplever stadig flere av oss å ha god eller svært god helse.
- I Viken har vi gode muligheter til å være i naturen og holde oss fysisk aktive hver dag.
- I Viken er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne.
- I Viken har alle tilgang til å oppleve og utøve kunst og kultur, og å delta i idrett og frivillighet.
- I Viken har kunst, kultur, idrett og frivillighet en tydelig rolle i samfunnsutviklingen.
- I Viken er både fysiske og digitale møteplasser og tjenester universelt utformet, og alle har like muligheter til aktiv deltakelse i samfunnslivet.
- I Viken har vi tilgang på miljøvennlige og arealeffektive mobilitetsløsninger som er enkle, funksjonelle og sikre for alle.
- I Viken har vi god integrering og et mangfold i befolkningen som bidrar til et rikt og inkluderende samfunnsliv.
- I Viken er det lagt til rette for økt livskvalitet, mestring og trivsel for alle, uansett bakgrunn og forutsetninger.
- I Viken har vi inkluderende og gode bomiljøer hvor innbyggerne trives.
- I Viken vektlegger vi miljø- og helsefremmende kvaliteter i utvikling av byer og steder.
- I Viken tar vi vare på historie, og styrker gamle og nye tradisjoner og lokal identitet.

Handlingsprogrammet; Aktiv i Viken, 2021 – 2022, skal gjøre det enkelt å være aktiv i Viken hele livet. Handlingsprogrammet er inndelt i fem innsatsområder: 1. Aktiv hele livet, 2. Varierte anlegg, områder og ferdselsårer, 3. Prinsipper for lokalisering, areal og virkemiddelbruk, 4. Kunnskap og innovasjon, 5. Verdiskaping¹²

Sammen om aktive liv

Regjeringen har en 10-årig satsing for økt fysisk aktivitet, vedtatt i den tverrdepartementale handlingsplanen *Sammen om aktive liv*.¹³ Målet er et mer aktivtetsvennlig samfunn der alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn, gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet. Handlingsplanens innsatsområder oppsummer hva kommunene bør ha fokus på:

- Gå- og aktivtetsvennlige nærmiljøer
- Fritidsarenaer; friluftsliv, idrett m.m.
- Hverdagsarenaer; barnehage, skole og arbeidsliv
- Helse- og omsorgstjenester
- Kunnskapsutvikling og innovasjon

Sammen om aktive liv, 2020

Tiltakene i regjeringens handlingsplan peker på hva de ulike tjenesteområdene i kommunen kan bidra med for å nå målet om økt aktivitet både i barnehage, skole, velferdstjenester og i stedsutviklingen av gode lokalsamfunn.

Friluftsliv – naturen som kilde til helse og livskvalitet

Friluftsliv defineres som «opphold og fysisk aktivitet i friluft på fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelser». ¹⁴ I *Handlingsplan for friluftsliv*¹⁵ pekes det på at friluftslivet skal ivaretas og videreutvikles gjennom allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og gjennom stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle. Hand-

Forsker Helga Løvoll sier følgende: å oppleve noe i naturen i rolig tempo kan være likeså godt for din mentale helse og bedre for din personlige vekst enn om fokuset ditt er på trening og aktivitet når du er ute.

Straume, artikkel høgskolen i Volda - «Å sitte i ro i skogen kan være like bra for helsa som å løpe opp en fjelltopp».

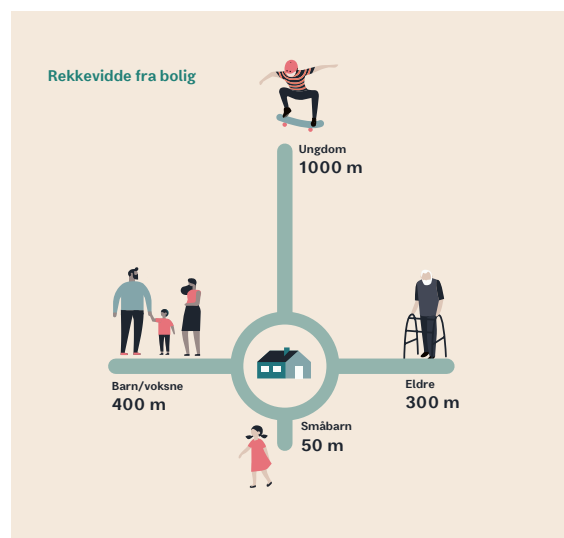
lingsplanen har som mål at enda flere skal drive med friluftsliv. Barn og unge skal være prioriterte målgrupper, og friluftsliv i nærområdene skal prioriteres.

Nordmenn liker å være i naturen. En studie¹⁶ viser at grunnen til at man går på tur er for å få trim, bli i bedre fysisk form, oppleve naturens stillhet og fred, være ute i frisk luft og oppleve landskap og stemninger i naturen. Ski, sykkel, bading, fiske, fotturer, riding, speideraktiviteter og klatring er blant de mest populære friluftslivsaktivitetene i Asker. Vi kan også nevne padling, turorientering, kiting og seiling som eksempler på andre populære friluftaktiviteter.

Kortreist friluftsliv

Muligheter for friluftsliv i nærområdet er viktig for økt aktivitet. Det å kunne gå eller sykle til grøntområder, parker, hundremeterskoger, badeplasser, vann og gapahuker er helsefremmende og klimavennlig. Et eksempel på friluftsmuligheter i nærområdet er skianlegget på Eidjordet, som du kan komme til både med buss og tog, der du kan drive både organisert og egenorganisert aktivitet.

Rapporten *Sammen om aktive liv*¹⁷ viser at det ikke bør være lenger enn 200 meter til grønne områder og 500 meter til større grønne områder både i byer, tettsteder og sprettbygde strøk. Tidligere Asker kommune hadde et mål om at det fra hjemmet skulle være kortere enn 250 meter til nærmeste tursti og/eller nærmiljøanlegg. Illustrasjonen, figur 2, viser

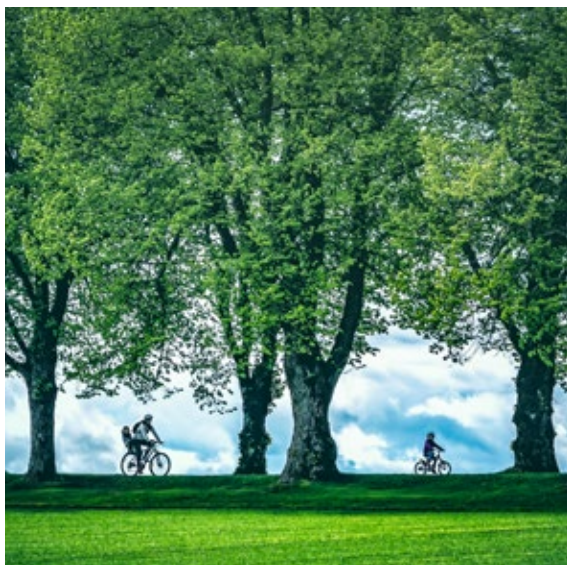

Figur 2: Rekkevidde fra bolig¹⁵

^{13, 14, 17} Departementene (2020). *Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029. Sammen om aktive liv*.

¹⁵ Klima- og miljødepartementet (2018). *Handlingsplan for friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet*.

¹⁶ Regjeringen. Meld. St. 18 (2015–2016) *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*, Ipsos MMI s. 18.

hvor langt ulike aldersgrupper normalt beveger seg fra egen bolig¹⁸. Ved planlegging av nærområder bør man derfor tilrettelegge for ulike aldersgrupper og deres bevegelsesradius.

Det er gjort en kartlegging av hvor mange boligområder i Asker som har mer enn 250 meter til nærmeste merkede tursti. Denne viser at ved Nesøya, Dikemark, Spikkestad og Slemmestad er det en stor andel i % som har mer enn 250 meter til nærmeste tursti/friluftsanlegg. Gang- og sykkelveier og fortau er ikke tatt med i denne statistikken, kun merkede stier i naturen.

Asker har en lang kystlinje, og mange av innbyggerne har fritidsbåt, kajakk eller kanoer. Utfordringen er at det for det første er lange ventelister på båtplasser, og at det er lite tilrettelagt for kajakk, kanoer m.m.

Nye trender

Covid-19-pandemien som startet i 2020 har endret noen av våre vaner når det gjelder hvordan vi møtes, og hvordan vi bruker naturen. Ungdommer møtes mer ute i friluft på tur, overnatter med hengekøyer, ved bål eller på skøytebaner. Turskøytebanen på Dikemarkvannene, på initiativ fra Dikemark Idrettsforening, er et populært møtested når kulden treffer. Der kan man også låne skøyter.

Turtellerne viser at det jevnt over er flere som går tur under pandemien. Man ser også at turstiene utvides med «dobbeltspor», på grunn av avstandsregler ved

Eksempler på turstinett under arbeid:

Pilegrimsleden: trase gjennom Asker, som en del av et stinettverk fra Danmark til Nidaros.

Padleleden: padling langs kysten, med muligheter for overnatting underveis.

Rundløyper i lokalmiljøene.

Hurummarka: skilt- og merkeprosjekt.

Friluftslivets ferdselsårer: prosjekt for å registrere eksisterende og planlegge framtidige ferdselsårer.

smittevern. Vandrere går ved siden av hverandre, og stiene påvirkes av dette.

En utfordring er at parkeringsplassene ved utfartssteder ikke er dimensjonert for den økte trafikken man ser under pandemien, spesielt i helger. Slik type aktivitet er imidlertid ikke lenger kun forbeholdt helger, da mange voksne har hjemmekontor, og blir oppfordret til fysisk aktivitet gjennom dagen.

Manglende løype- og turstinett

I kommuneplanens samfunnsdel står det at man skal arbeide mot mer sammenhengende turstiforbindelser.¹⁹ Tettheten av friområder, turstier og rundturer i Asker varierer, og det mangler sammenhengende merkede hovedruter særlig i området mellom Villingstadåsen og Hurummarka, og langs deler av kyststien. Ca. 20 % av kyststien mangler en god trasé.

Videre er det behov for gjennomgående sti- og løypenettverk som er med på å binde skoler, boligområder og tettsteder, marka og kysten sammen. Det er også et behov for flere rundturer, og det er et mål om minst én rundtur i hvert tettsted som er universelt utformet.

Sommeren 2020 startet en registrering av alle stier i kommunen for å få oppdaterte digitale kart. Kommunen har også registrert hvilke boligområder som har mer enn 250 meter til nærmeste tursti. Spikkestad, Slemmestad, Røyken, Nesøya og Dikemark er de boligområdene som har lengst avstand til merket sti.

¹⁸ Miljødirektoratet (2014). [Planlegging av grønnstruktur i byer og tettsteder](#).

¹⁹ Asker kommune (2020). [Kommuneplanens samfunnsdel](#).

I medvirkningsprosesser er det kommet innspill på at det er behov for bedre informasjon om kart og turforslag, og at slik informasjon må være tilgjengelig både på papir og digitalt. I den sammenheng skal det registreres og kvalitetssikres datasett for ferdselsårer og målpunkt som hytter, nærmiljøanlegg, stier og turveier m.m.

Ulik tilrettelegging av friluftsområder

Det er ulik grad av tilrettelegging på offentlige friområder (strender, grønne lunger etc.). Det er flere aktører som tilrettelegger for friluftsliv. Asker kommune har en rekke avtaler med private aktører om utvikling, drift og tilrettelegging. En del av dette arbeidet utføres av frivillige.

En sentral utfordring er tilgjengeligheten til kysten. Retten til fri ferdsel i utmark har lang tradisjon i Norge og er nedfelt i friluftsløven. Denne retten har avgjørende betydning for friluftslivet. For merking og opparbeidelse av turstier og skiløyper er man avhengig av grunneiers samtykke. Grunneier- og friluftslivsorganisasjoner har felles interesse i at tilrettelegging skjer på en god måte for grunneier og brukere og at naturvern hensyn ivaretas.

Alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet sitt, og kommunen har ansvar for å legge til rette for det. Kommunen har, på oppdrag fra staten, startet et arbeid med å kartlegge og verdsette viktige friluftslivsområder.²⁰ Røyken og tidligere Asker er ferdig kartlagt, Hurum gjenstår. Dette skal gi kommunen bedre grunnlag for å treffe gode beslutninger i saker som berører friluftslivsverdier. Kartleggingen følger

en metodikk utgitt av Miljødirektoratet, og registreres i den nasjonale databasen Naturdatabasen.

Behov for enkel og tilgjengelig informasjon

Medvirkning har avdekket et informasjonsbehov om anlegg og aktiviteter. Det skal være lett for innbyggerne å finne fram til aktuell informasjon om muligheter for friluftsliv og aktivitetstilbud. Bruk av smarttelefoner og andre digitale hjelpemidler gjør at kart og turforslag blir mer tilgjengelig. Ulike organisasjoner og kommuner har gjerne alle ulike systemer, og det blir flere kilder til informasjon som ikke er koordinert og samkjørt. Det er et behov for å koordinere dette i større grad.

Felles talerør for friluftsliv lokalt mangler

Friluftslivsorganisasjonene samarbeider i mange tilfeller tett med kommunen. Men de mangler et felles talerør, slik som idretten har gjennom Asker idrettsråd og kulturlivet har gjennom Kulturrådet. Kommunen ønsker at dette etableres. Dette kan løses på ulike måter. Et eksempel er en lokal avdeling for FNF (Forum for natur og friluftsliv). I Fredrikstad er det opprettet et eget aktivitetsråd som et samarbeidsprosjekt mellom Tverga, Norsk Friluftsliv og Fredrikstad kommune.

Noen friluftslivsorganisasjoner er samlet under den nasjonale paraplyen Norsk Friluftsliv.²¹ Organisasjonen er et fellesorgan for 18 norske friluftslivsorganisasjoner. Organisasjonen har et stort engasjement for friluftslivet i mange grupper, men er en nasjonal organisasjon som ikke har ansvar og eierskap for den lokale sektoren.²²

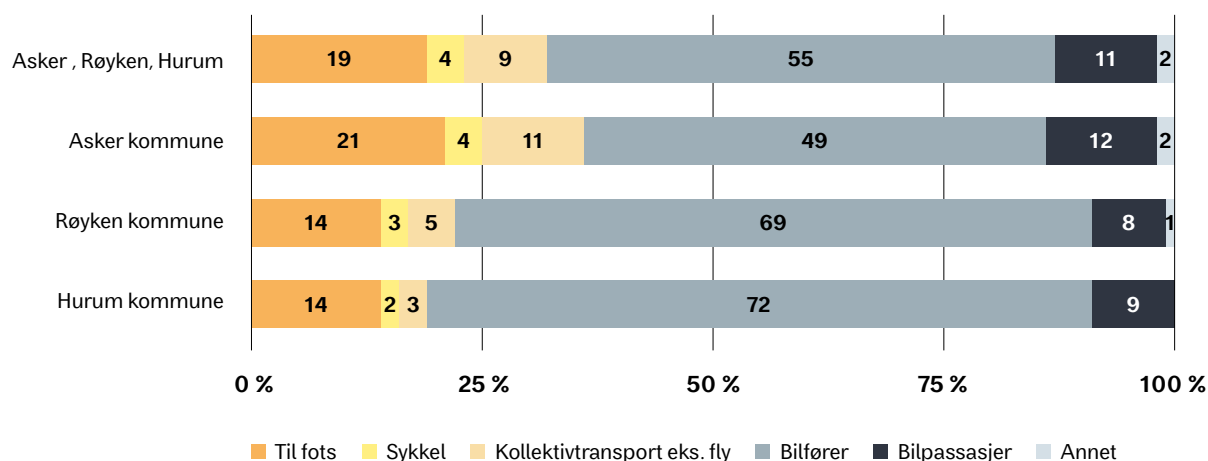
Eksempler på friluftslivsorganisasjoner:

- DNT Asker Turlag (6065 medl.)
- Hurum Turistforening
- Jeger- og fiskeforeninger
- Naturvernforbundet
- Speiderforeninger
- 4H
- Orienteringsklubb/turorientering
- Oslo og omland friluftsråd
- Oslofjorden friluftsråd
- Skiforeningen
- Huringen (Skiløyper)
- Nots Asker (Norsk organisasjon for terrengsykling)

²⁰ Miljødirektoratet. [Kartlegge og verdifastsette friluftsområder.](#)

²¹ [Norskfriluftsliv.no](https://www.norskfriluftsliv.no)

²² Norsk Friluftsliv om ulike aktører i friluftslivet. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/myndigheter/kartlegge-og-verdsette-friluftslivsomrader/>

Figur 3: Prosentvis andel av transportmidler i Asker på daglige reiser.²⁵

Det finnes ikke et samlet register over antall medlemmer i friluftsansjoner, siden det ikke er en felles paraplyorganisasjon i Asker. Noen av idrettslagene har friluftsliv på programmet, og har derfor medlemskap både i idretten og i friluftsliv. Skulle det bli et felles talerør for friluftsliv, er et utfordringsbilde å utarbeide et medlemsregister.

Sykkel som rekreasjons- og fremkomstmiddel

Sykling benyttes som fremkomstmiddel til og fra hverdagslige gjøremål, jobb, skole og fritidsaktiviteter. Samtidig er det en aktivitet i seg selv, og en idrett gjennom landeveis-, terreng- og banesykling.

Innen sykling har det vært stor utvikling både i utstyr og anlegg. Bruk av el-sykler og el-sparkesykler har økt kraftig, og anlegg for sykkel med pumptrack, sykkel-parker og baner for BMX, cyclocross (bane i Spikkestad) og fatbike (bane for vintersykling) kommer til. Asker kommune opplever stor etterspørsel etter slike parker og anlegg.

Nasjonal transportplan 2018–2029²³ har som mål at sykkelandelen på landsbasis skal være 8 %, og 20 % i byområder. Fersk statistikk fra Eco-Counter, som leverer turtellere i hele Europa, viser at syklingen økte med 8 % i Europa i 2020²⁴. Bruken av sykkel i ukedagene økte med 3 %, mens økningen i helgene var på hele 23 %. I Asker benytter 4 % av oss sykkel som transportmiddel på daglige reiser. Sør i kommu-

nen er andelen kun på 2 %. Tellepunkter for sykkel i kommunen viser en svak stigende tendens.

Barrierer for sykling i Asker

Det oppgis flere grunner til at innbyggerne i Asker i liten grad bruker sykkel som fremkomstmiddel²⁶:

- spredt bebyggelsesmønster og et kupert terreng som gjør det krevende for mange
- gang- og sykkelveier som ikke separerer fotgjengere og syklist
- barrierer som E18, høytrafikkerte fylkesveier og jernbanen
- mangler tilrettelagte tverrforbindelser mellom Slemmestadveien og Røykenveien og langs E18-korridoren
- det er lite spesiell tilrettelegging for syklist på veinettet i sentrumsområdene (merking, sykkelveier, sykkelparkering etc.)
- en stor andel bruker privatbil
- avstander og mangel på sykkeltilrettelegging er generelt større sør i Asker
- kollektivtilbudet er mindre utbygd sør i kommunen, og bilen fremstår som eneste alternativ for mange

Stort potensial for økt sykling i Asker

Det er gjennomført en reisevaneundersøkelse²⁵ i Asker. Denne viser at 30 % av bilreisene er under 3 kilometer, og at en gjennomsnittsreise er 6,7 kilometer. Til sammenligning er den vanligste lengden på en sykkelreise i Asker 3,9 kilometer (median) og en gjennomsnittlig sykkelreise er 10 km. Dette viser at sykkel kan erstatte bil på mange reiser.

²³ Regjeringen (2016). *Nasjonal Transportplan 2018–2029. Meld. St. 33 (2016–2017)*

²⁴ Amparo Solution (2020). *Amparo Solution. Statistikk Eco-Counter 2020.*

²⁵ Statens vegvesen (2020). *Nasjonal reisevaneundersøkelse.*

²⁶ Asker kommune (2018). *Temaplan sykkel – Asker 2018–2030.*

Eksempler på sykkel- og gå-kampanjer:

- piggdekk-kampanjer
- sykkelservicekampanje
- utdeling av sykkellykter
- sykle til jobben-aksjon
- utlån av el-sykler
- trygg til skolen
- «sykle til trening»-kampanjer
- gå-strategi

Andelen som reiser til jobb med bil er 64 %.²⁷ Det gjør at fremkommeligheten i trafikken i visse tider på døgnet er utfordrende. Det bør tilrettelegges for at flere velger sykkel på de kortere reiselengdene til arbeid og fritidsaktiviteter, og inn til kollektivknutepunkter for dem med lengre reisevei.

Høsten 2022 ferdigstilles Norsk kompetansesenter for sykkel, velodrom i Asker (Langenga). Anlegget vil, i tillegg til selve velodromen, også inneholde et midtparti som Asker kommune skal innrede til idrett. Det er flere grupper som gjennom medvirkning har ønske om å utvikle området i aksen fra Vardåsen skisenter og nedover til velodromen, og helt til Vettre, til et sykkelområde med terrengløyper, pumptracks og sykkelpark(er). Dette er anlegg og aktiviteter som kan benyttes både organisert og uorganisert. Det er grunn til å tro at slike anlegg, med velodromen i spissen, vil føre til en økning for sykkelporten i Asker.

Utlånsordninger for sykkel

En eventuell bysykkelordning i Asker er pr. 2021 under utredning. Det er flere muligheter for å låne el-sykler i Asker i både kommunal og privat regi. Eksempler på utlånsordninger er sparkesykler i Hvalstad aktivitetspark, og sykler i Transmator'n sykkelpark i Heggedal.

Nye trender innen sykling

Sparkesykling, cyclocross, stisykling, downhillsykling, markasykling og fatbike er eksempler på nye trender. Sykling i marka har medført noen interessekonflikter mellom syklende og gående. Mye sykling på stier kan føre til mer slitasje, spesielt i fuktig terreng.²⁸

El-syklister sykler mer og lenger

Sykelbransjen melder om økt salg av el-sykler.²⁹ El-syklister sykler mer enn brukere av vanlig sykkel, både målt i antall turer og lengde på turene.³⁰ Det finnes flere typer el-sykler, tilpasset ulike behov og brukergrupper. Et eksempel er tursykler for eldre, transportsykler og store trehjulssykler.

Økt fokus på egenorganisert aktivitet

Egenorganisert aktivitet foregår gjerne i nærmiljøene, og drives frem av innbyggerne selv. Aktiviteten gir ofte et fellesskap bygget på lek, glede og entusiasme, med minimalt med organisering.³¹

Eksempel på egenorganiserte aktiviteter er lek på løkka, klatring i trær, ballspill, jogging, sykling, aktivitet i treningsparker, trimtrapper osv. Å gå eller sykle til jobb og fritidsaktiviteter er hverdagsaktivitet som også kan sies å være en form for egenorganisert aktivitet.

Barn hopper på trampoline, spiller fotball, sykler, skater og leker utendørs.³² Nasjonale tall viser at 70 % av barna driver vinteraktiviteter i nærmiljøet i form av

²⁷ Asker kommune (2019). *Reisevaner i nye Asker kommune: Asker, Røyken og Hurum* (2019:2).

²⁸ Miljødirektoratet (2020). *Slitasje og egnethet for stier brukt til sykling*. NINA-Rapport.

²⁹ TU, Elektrisk (2019). *Kraftig vekst i elsykkelsalget*.

³⁰ Transportøkonomisk institutt (2017). *Effects of e-bikes on bicycle use and mode share*, TØI 20132.

³¹ Departementene (2020). *Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029. Sammen om aktive liv*.

³² Skår m/flere (2014). *Friluftsliv i Norge anno 2014 – status og utfordringer*. NINA-rapport 1073.

Eksempel på gode arenaer og møteplasser i Asker:

- Hyggen, med strand, kultursti og nærmiljøanlegg (jungel og zip-line-bane) ved skolen (Aktive Hyggen).
- Tofte sentrum, med kyststi, treningspark og strender.
- Vollen idrettspark, med fotballbaner, rulleskiløype, sandvolleyball, lekeparker, utendørs treningsanlegg, frisbeegolf, idrettshall, klatrestativ, ballbinge med mer.
- Torvbråten skole, kombinert med idrettsanlegg og nærmiljøanlegg.
- Midtbygda skole, med mange aktivitetsmuligheter inne og ute.
- Asker sentrum, volleyballbaner, rulleskiløype, med pyramide og vannspeil.
- Hvalstad aktivitetspark, med basketbane, trampoliner, treningspark, pumptrack og betongpark.
- O-kart

ski, aking eller andre snøaktiviteter. Ungdom jogger, driver med styrketrening og spiller ulike typer ballspill som for eksempel sandvolleyball. Voksne går, løper og trener på treningssenter.³³

Nasjonale og internasjonale forskere peker på en global trend der den egenorganiserte aktiviteten øker, spesielt hos unge voksne.³⁶ Dette har medført et økt fokus på behovet for mangfold i både anlegg og aktiviteter. I Asker ser vi en trend mot at organisert og egenorganisert aktivitet tilrettelegges i samarbeid mellom kommunen og organisasjoner. Det finnes flere eksempler på dette: Hvalstad aktivitetspark, sykkelparken i Heggedal og lysløypa på Spikkestad.

I tilknytning til barnehager og skoler vil det bli viktig at kommunen utvikler egnede anlegg for kultur, fysisk aktivitet og sosiale møteplasser. Enhetlig standard for både innendørs og utendørs anlegg er virkemiddel for å innfri delmålet om at *Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse*.³⁴

Kommunen skal i større grad se muligheter for å tilrettelegge barnehager og skoler som arenaer for sambruk. Samspillet mellom lokalbefolkningen, frivillige organisasjoner, skole og andre parter skal styrkes ved utvikling av lokalsamfunn og tettsteder slik av områdene utvikles i henhold til innbyggernes behov.

Asker idrettsråd skriver i sitt innspill til temaplanen³⁵ at det er viktig å ha et samspill mellom arenaer for egenorganisert og organisert bruk. Utnyttelsen av disse anleggene blir god der skole, organisert idrett og egenorganisert aktivitet naturlig faller på samme sted. Det kan i den sammenheng nevnes at idrettslag i Asker har stått for utbygging av arenaer til bruk for både egenorganisert og organisert aktivitet i 16 av 24 anleggsprosjekter, i forrige kommunedelplanperiode i tidligere Asker.

Asker kommune mangler pr. i dag egne investeringsmidler til utvikling av enkeltstående arenaer for egenorganisert bruk. Gjennom kommunale tilskudd, kommunale investeringsmidler, og gjennom spillemiddelordningen, bevilges det midler til utvikling av idrettsanlegg. Det er et behov for å sette av nye investeringsmidler for å utvikle flere anlegg for egenorganisert aktivitet,³⁶ åpne og tilgjengelige for alle.

Møteplasser i nærmiljøet for aktivitet og fellesskap

I Asker finnes det pr. i dag ca. 382 registrerte nærmiljøanlegg. Det finnes desidert flest ballbaner, binger og løkker. Ungdataundersøkelsen 2019 viser at 38 % av ungdomsskoleelevene i Asker er fornøyde med møteplasser i nærmiljøet. Det betyr at 62 % er mindre fornøyd.³⁷

Akkurat som for friluftsliv har avstanden til nærmiljøanlegg betydning for bruken og aktiviteten. Jo lenger sør i kommunen man kommer, jo lengre avstand har innbyggerne til nærmeste anlegg.

Treningssenter i Asker

I Asker finnes det ca. 20 treningssenter spredt rundt i hele kommunen. Disse sentrene er en viktig arena for fysisk aktivitet, spesielt for voksne over 20 år. Nå i pandemiperioden har det vært stort fokus på treningssentrene, og dens betydning for de av oss som liker å trene der. Treningssentrene har et tilbud som

³³ Statistisk sentralbyrå (2014). *Folkehelse i samhandlingens tegn*.

³⁴ Asker kommune (2020). *Kommuneplanens samfunnsdel*.

³⁵ Asker idrettsråd (2021). *Innspill fra Asker idrettsråd til temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2021–2033 Asker kommune 2021*.

³⁶ Sävfenbom, Reidar (2020). *Fysisk aktivitet i barn og unges oppvekstmiljø*. Oslo 2020.

³⁷ Asker kommune (2019). *Ungdataundersøkelsen*.

gjør at du kan trene når det passer deg. Treningssentrene rekrutterer gjerne de som ikke ønsker å ta del i organisert aktivitet. Det er sjelden samarbeid mellom treningssentrene og kommunen, utenom senter med frisklivstilbud.

Likedan har vi bedriftsidretten, som aktiviserer voksne i bedrifter i Asker, og således har en viktig jobb med hensyn til å opprettholde og øke fysisk aktivitet blant den voksne befolkning.

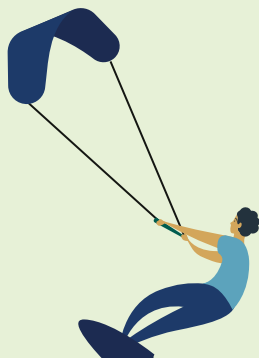
Nye trender

Den egenorganiserte aktiviteten øker i tenårene. Det er behov for gode alternativer for egenorganisert aktivitet.³⁸

Ungdom fanger tidlig opp nye trender.³⁸ Et eksempel er E-sport. Det er økende etterspørsel etter lokaler til å drive denne aktiviteten.³⁹ Ungdommene ønsker et gamingtilbud i tilknytning til andre aktiviteter. Flere idrettslag i Asker har i dag planer om lokaler for E-sport (Tofte Fremad, Sætre IF Graabein og GUI Sportsklubb). Andre eksempler på nye trender er overnatting i hengekøyer, turskøyting og parkour.

Eksempel på nye trender:

- Skateboard
- Parkour
- Tricking
- Gateidrett
- Kiting
- BMX
- Sparkesykkel
- Longboarding
- Freeski
- Triksesykkel
- PokemonGo
- Geocatching
- Stolpejakten

Idrettsaktivitet - egenverdi og bidrag til en mer fysisk aktiv befolkning

Idrettsbevegelsen, gjennom Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), er Norges største frivillige folkebevegelse, en bevegelse i vekst og med et viktig samfunnsoppdrag – idrettsglede for alle. I *Den norske idrettsmodellen*⁴⁰ er målet at alle som ønsker det skal kunne drive med idrett. Prioriterte målgrupper er barn og unge, men det er også mål om å legge til rette for livslang aktivitet.

Frivilligheten er bærebjelken i idrettsbevegelsen både nasjonalt og lokalt. De tusenvis av frivillige, som sammen organiserer idrettslagene i Asker, ivaretar aktivitetstilbud til barn, ungdom, voksne og eldre – innen breddeidretten, paraidretten og toppidretten. I langtidsplanen for norsk idrett⁴¹ er målet at alle som ønsker det skal kunne drive med idrett ut ifra egne ønsker og behov.

Barn og unge driver gjerne med idrett fordi det er gøy. De opplever mestring, lagfølelse, samhold og får venner for livet. Alle som deltar i idretten er like viktige, uansett prestasjonsnivå.

Tall fra Ungdata 2019 viser at 95 % av ungdomsskoleelevene har vært innom idrettslag. 60 % av ungdomsskoleelever i Asker nord er fortsatt med i organisert idrett, mens andelen aktive ungdomsskoleelever i idrettslag i Asker sør er 41 %⁴². Totalt for alle innbyggerne i Asker er 40 % medlemmer i et idrettslag (2019). Dette er mer enn landsgjennomsnittet, som var på 36 % i 2019⁴³. Idrettsaktiviteten i Asker er lokalt forankret gjennom 97 idrettslag, med totalt 35 525 medlemskap i mer enn 70 ulike idrettsgrener (telling 2019, Norges idrettsforbund).

Norges idrettsforbund er Norges største frivillige organisasjon. Deres visjon er å arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett etter egne ønsker og behov, uten forskjellsbehandling.

³⁸ Departementene (2020). *Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029. Sammen om aktive liv*.

³⁹ Ungdom og fritid – Landsforeningen for fritidsklubber og ungdomshus/Tverga (2020). *Møteplasser Datakultur*.

⁴⁰ Det kongelige kulturdepartement (2011). *Den norske idrettsmodellen*, St.meld. 26 (2011–2012).

⁴¹ Norges Idrettsforbund, «Idretten VIL», *Langtidsplan for norsk idrett 2019–2023*.

⁴² Asker kommune (2019). *Ungdataundersøkelsen*.

⁴³ Norges idrettsforbund (2020). *Nøkkel tall – rapport 2019*.

Frafall fra idrett trenger ikke bety at de unge er mindre aktive. Barn er gjerne med på flere idrettsaktiviteter, og når de kommer i ungdomsskolealder, velger man gjerne å satse på én organisert aktivitet. Eller man går over til mer egenorganiserte aktiviteter, både frilivsaktiviteter og andre aktiviteter i nærmiljøene. Den organiserte idrettens betydning for lokalmiljøet ble godt illustrert sommeren 2020 i Oslo, der ekstraordinær satsing på gratis idrettstilbud gav seg utslag i vesentlig mindre kriminalitet.⁴⁴

Det varierer fra idrett til idrett hvor mange utøvere det er innen kategoriene 6–12 år, 13–19 år og 20 år eller eldre, men i hovedsak er medlemstallet størst

i aldergruppen 6–12 år. Fotball er den desidert største idretten, både for gutter og jenter. Vi ser at det er flere voksne innen golf, sykling, padling, tennis, motorsport og orientering enn det er i de andre idrettene. Det er grunn til å anta at medlemskap i f.eks. sykkelidretten vil øke som følge av velodromen i Asker. Andre eksempler på idretter med økende medlemskap er golf og orientering, som har hatt stor vekst de siste årene. Asker idrettsråd har redegjort for de ulike idrettene med utfordringsbilde, se Kunnskapsgrunnlag.

Tabellene på neste side viser antall medlemskap og aktivitetstall pr. kommune (2019) i Asker.

⁴⁴ Aftenposten, 8. september 2020.

Tabell1: Antall idrettslag og medlemskap i idrettslag pr. 31.12.2019 (kilde: Idrettsforbundet)

	Antall idrettslag	Antall medlemskap
Gamle Asker	62	25 754
Røyken	22	7 188
Hurum	13	2 583
SUM	97	35 525

Tabell 2: Aktivitetstall pr. idrett pr. 31.12.2019 (kilde: Idrettsforbundet)

	Aktivitetstall – gml. Asker	Aktivitetstall – Røyken	Aktivitetstall – Hurum	SUM
Badminton	132	24	17	173
Bandy	61			61
Innebandy	361			361
Basket	366	63		429
Biljard	1			1
Bueskyting	6			6
Casting	2			2
Cricket	42			42
Curling	11			11
Dans	12			12
Dykking	13	100		113
Fotball	5190	1413	520	7123
Fotball – Futsal	377	22		399
Friidrett	755	20	92	867
Fitness	10			10
Golf	1579	1502		3081
Gymnastikk og breddeaktivitet	1112	265		1377
Rytmsk gymnastikk	185			185
Tropp	340	100		440
Apparatturn	312	185		497
Hundekjøring	227			227
Håndball	1063	534	413	2021
Sand-håndball	85	230	92	407
Ishockey	831			831
Judo	98		23	121
Kampsport			20	20
Karate	191			191
Tae-Kwondo	197	249		446
Kickboksing		17		17
Klatring	208	282		490
Luftsport – modellfly	76	15	29	120
Motorsport ⁴⁵	82			82
Orientering	257	160	166	583

⁴⁵ Dette er tall for den delen av motorsporten som er organisert i Norges Idrettsforbund (NIF), og inneholder ikke bilsport.

	Aktivitetstall – gml. Asker	Aktivitetstall – Røyken	Aktivitetstall – Hurum	SUM
Ski-orientering	41			41
Padling	830		72	902
Ridning	698	83	43	824
Seiling	1461	167	112	1739
Ski – alpint	156			156
Ski – Freestyle	108			108
Ski – Hopp	37	43		80
Ski – kombinert		20		20
Ski – langrenn	965	85	33	1083
Ski – telemark	82			82
Skiskyting	100	15		115
Skyting – leirdue	22			22
Skyting – pistol	294	198	187	697
Skyting – rifle	26		17	43
Skøyter – hurtigløp	127			127
Skøyter – kortbane	30			30
Skøyter – kunsthopp	141			141
Skøyter – langløp	107			107
Skøyter – rulleskøyter	5			5
Styrkeløft		233		233
Svømming	1772	95		1867
Sykkel	966	61	109	1136
Tennis	1451	18		1469
Triathlon	221		8	229
Volleyball	162	49		211
Sandvolleyball	27			27

Tabell 3: Antall aktive pr. idrett pr. 31.12.2019, for de 13 største idrettene (kilde: Idrettsforbundet)

	Aktivitetstall tidligere Asker	Aktivitetstall tidligere Røyken	Aktivitetstall tidligere Hurum	SUM
Fotball	5190	1413	520	7123
Golf	1579	1502		3081
Gymnastikk, RG, Tropp og turn	1949	550		2499
Håndball	1063	534	413	2021
Svømming	1772	95		1867
Seiling	1461	167	112	1739
Tennis	1451	18		1469
Sykkel	966	61	109	1136
Ski – langrenn	965	85	33	1083
Padling	830		72	902
Friidrett	755	20	92	867
Ishockey	831			831
Ridning	698	83	43	824

Mangfoldig idrettstilbud

Idrettsaktiviteten i Asker er variert og utøves på sjøen, i skogen, i lufta, i idrettshaller, på baner, turstier og i skiløyper. Mange idretter har elementer fra egenorganiserte aktiviteter, for eksempel snowboard, skating, klatring, padling og sykling. Det er et bredt spekter av lokalt forankrede idrettsaktiviteter i kommunen, og det legges vekt på et mangfoldig idrettstilbud der folk bor. Mindre idretter som cricket, enduro, modellflyging og klatring er like viktige som de større idrettene.

Utfordringen er å dekke behovet for moderne og funksjonelle idrettsanlegg for alle, og samtidig gjenspeile aktivitetsprofilen i befolkningen. I Norges idrettsforbunds strategidokument⁴⁶ understrekes det at idrett er lek uansett prestasjonsnivå. Det lekende elementet utfordrer frivilligheten i å se etter nye muligheter og være bevisst på hva barn og unge til enhver tid ønsker.

Eksempler på «nye» idretter:

terrengsykling, functional fitness, BMX, utforsykling, e-sport, surfski, polo, skateboard (park bowl, street), sykkelkross, wakeboard, barefoot, open- water- svømming, turskøyter og inline skating.

Asker idrettsråd fremhever følgende⁴⁷:

- Askeridretten vil at det å være frivillig skal oppleves som et meningsfullt fellesskap til beste for en selv, idrettslagets medlemmer og lokalsamfunnet.
- Askeridretten vil arbeide for at idrettslaget har økonomi og tilstrekkelig frivillighet til at det kan tilby medlemmer og lokalmiljø god og variert idrettsaktivitet.
- Askeridretten bidrar til kompetanse om styresett karakterisert ved demokrati, åpenhet og ærlighet.
- Askeridretten, gjennom foreldre, ungdommer og besteforeldre, skaper møteplasser og trygge rammer for alle som ønsker å delta - hver eneste dag hele året!

Idrettslagene tar samfunnsansvar

Idretten er en viktig inkluderingsarena, og idrettslagene har over tid arbeidet systematisk med inkludering og mangfold som tema⁴⁷. Asker idrettsråd har en stor rolle i forbindelse med utvikling Aktive Lokalsamfunn, BUA (utlånsordning for utstyr), aktivitetsguider, idrettskontakter, AiA og aktivitetskalender. Tilbudene til paraidrettsutøvere øker i Asker, som følge av

Eksempler fra Aktive lokalsamfunn:

- «En aktiv og varm Solvangsone» – et samarbeid mellom Jansløkka, Drengsrud og Solvang skoler, og Asker Skiklubb, tilbud til barn og ungdom i og etter skoletid.
- «Aktivitetsglede i Spikkestadsone» – Et samarbeid mellom Spikkestad barneskole, ungdomsskole, Hyggen barneskole, IL Ros og Hyggen idrettsforening. Tilbud om aktiviteter for barn og ungdom på ulike arenaer.

systematisk samarbeid mellom idretten, idrettskretsen og kommunen.

Konseptet *Aktive lokalsamfunn* er et praktisk og økonomisk samarbeid mellom idrett og kommune. Målet er å skape styrket tilhørighet og fellesskap, og et økt aktivitetsnivå, i lokalmiljøene. Gjennom et spleiselag har man iverksatt aktiviteter for barn og unge, uavhengig av medlemskap, med et høyt kompetansenivå før skoletid, i skoletiden og etter skoletid. I enkelte samarbeid mellom idrettslag og skole(r) er det ansatt aktivitetsledere i idrettslagene, som gjennomfører aktivitet blant annet i skoletiden. Hele 24 idrettslag og 31 skoler er foreløpig involvert i samarbeidet.

Behov for likeverdige rammevilkår for idretten

Idretten er opptatt av gode rammevilkår. Gode tilskuddsordninger, tilgang til anlegg og anleggsutvikling er kanskje de tre viktigste områdene for idrettslagene, for at de skal få ivareta sin aktivitet. Det er ofte dialog mellom idrettslagene, idrettsrådet og kommunen om dette, og utfordringen er å imøtekomme det store behovet og ønskene som idretten har.

Gode rollemodeller er viktig for rekruttering til aktivitet

Det er stor bredde i idrettsaktivitet på alle nivåer i Asker. Hvert år er det i gjennomsnitt over 100 lokale utøvere som vinner gullmedaljer i nasjonale og internasjonale mesterskap. Gode rollemodeller er viktig for rekruttering til all type aktivitet. Dette er med på å bygge stolthet og lokal identitet.

Asker kommune prioriterer anlegg som treffer bredden, men tilrettelegger også for idrett på høyt nivå, for eksempel ny ishall på Risenga, Leikvoll C på Risenga, sykkelvelodrom og Solli skianlegg.

⁴⁶ Norges idrettsforbund, Idretten VIL, *Langtidsplan for norsk idrett 2019–2023*.

^{47, 48} Asker Idrettsråd (2021). *Høringsinnspill fra Asker idrettsråd – temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021–2033*.

Ca. 100 gullvinnere fra Asker i norske og internasjonale mesterskap i 2019 var fordelt på følgende idretter: skøyter, ridning, handi-capidrett, friidrett, langrenn, skiskyting, alpin, taekwondo-Do, troppsturn, apparatturn, rytmisk gymnastikk, svømming, badminton, basketball, ishockey og hundekjøring.

Kompetansemiljø for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Asker

Gjennom å tiltrekke seg ulike kompetansemiljøer kan man øke bevissthet om viktigheten av fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv for alle grupper. Det kan også fremme mestringsopplevelser, livskvalitet og livslang aktivitet. Slike kompetansemiljøer kan for eksempel bidra med forskning, rekruttering, aktivitetstilbud, opplæring og arbeidsplasser.

Organisert og egen-organisert aktivitet er like viktig for å nå målet om økt aktivitet i Asker

Idretten gjør en viktig jobb for å skape aktivitetsglede i Asker, gjennom å tilrettelegge for både organisert og egenorganisert aktivitet. Flere idrettslag har for eksempel bygget anlegg som benyttes til egenorganisert aktivitet, og mange har aktivitetstilbud til slike grupper. Kommunen skal fortsatt videreføre satsningen på idrett i Asker, og støtte opp om idrettens mål om Asker som en idrettsbygd.

Kommunen skal samtidig øke fokuset på, og styrke friluftslivet og den egenorganiserte aktiviteten i hele kommunen. Kommunen skal ha et blikk for hele befolkningen, og spesielt grupper som ikke er aktive, eller som ikke har et talerør. Kommunen trenger i større grad å arbeide for å komme i kontakt med de som ikke er aktive i dag, for å få fram deres behov og ønsker for møteplasser og aktivitetstilbud i lokalmiljøet. Tilrettelegging for fysisk aktivitet gjennom god stedsutvikling skal gi alle like muligheter for et aktivt liv.

Anleggsutvikling

Asker kommune har 699 registrerte kommunale og private idrettsanlegg spredt rundt i hele kommunen⁴⁹. Av friluftsanlegg er det totalt 268 anlegg (derav flest

turstier) og 382 nærmiljøanlegg. Dekningsgraden av anlegg varierer, og er generelt lavere jo lenger sør i kommunen du kommer.

Kommunale og private investeringer

Kommunestyret i Asker kommune vedtar hvilke anlegg som skal bygges basert på behovsvurderinger. Kommunen har en viktig rolle med å se anleggs-prioriteringer i et helhetlig perspektiv, med anlegg for alle grupper av befolkningen, og innenfor både idrett, friluftsliv og egenorganisert aktivitet.

I handlingsprogrammet for perioden 2021–2024 trekkes det frem at investeringsnivået i de tre tidligere kommunene har vært høyt. I tillegg har kommunen betydelig ekstra kostnader knyttet til håndtering av covid19-pandemien. Dette kan få konsekvenser for kommende års anleggsinvesteringer.

Av anlegg som nylig er ferdigstilt eller er igangsatt kan nevnes sykkelvelodrom i Langenga, Risenga ishall, Leikvollhallen C og Torvbråten skole (idrettshall og nærmiljøanlegg). Det er signalisert midler til ny sentrumsskole i sammenheng med Høn-/Landåsutbyggingen i årene 2025–2028. Denne er planlagt med full idrettshall, 2 stk. 7'er-kunstgressbaner og uteområder tilrettelagt for fysisk aktivitet.

Hvalstad skole skal utvides til en fireparallelle barne-skole, en økning fra 400 til 784 elever, og blir med det Askers største. Det legges opp til en boligproduksjon på godt over 2000 boliger i løpet av de neste 15–20 år i Billingstad-området. I Hvalstadområdet planlegges mer enn 200 boliger de kommende årene. Dette er det området i kommunen som vil få størst vekst i aldersgruppa 0 til 15 år i den neste 12-årsperioden. Hovedutfordringen blir å få til en god utvikling av anlegg både for egenorganisert og organisert aktivitet på begrensede arealer. Idretten har kommet med sterke anbefalinger om å få til en full idrettshall og 11'er-bane i området. Avstanden til eksisterende idrettsanlegg på Holmen og på Nesøya er for lang for de yngste barna både fra Hvalstad og Billingstad. I tillegg tillater ikke kapasiteten i de eksisterende anleggene veksten utbyggingen medfører. Kommunen har etablert dialog med Viken fylkeskommune for å se på muligheter for et samarbeid om idrettshall i tilknytning til Nesbru og Røyken videregående skole.

Det er utfordringer knyttet til dekningsgrad for turnhaller. En turnhall ved ROS arena (privat) er under planlegging. Slemmestad og omegn turnforening arbeider også med en ny turnhall som skal erstatte turnhallen i leide lokaler i Åros.

⁴⁹ Kulturdepartementet. [Anleggsregisteret.no](https://anleggsregisteret.no).

Gjennom spillemiddelordningen er kommunene forpliktet til å utarbeide og vedta en oversikt over aktuelle (spillemiddel)prosjekter for den kommende fireårsperioden. Denne vedtas ved kommunestyrets forslag til handlingsprogram hvert år (vedlegg 2). Listen er fireårig, og inneholder både kommunale og private idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg. Prosjektene i denne listen skal være behovsvurdert og gjennomførbare.

Prioritert liste over spillemiddelsøknader for 2021 (både kommunale og private) er å finne på Asker kommunes nettside for temaplaner. I 2021 var det 74 søknader, med et totalt kostnadsoverslag på kr 1,37 milliarder, og med en søknadssum for spillemidler på totalt kr 173 millioner. Disse prosjektene har tidligere vært gjenstand for en prioriteringsprosess i forbindelse med utarbeidelse av tidligere temaplaner/kommunedelplaner i Asker, Røyken og Hurum.

Kommuneplanens arealdel skal vedtas i 2021. En arealdel skal blant annet inneholde forslag om fremtidige avsetninger til areal for anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Et godt samsvar mellom arealdelen og temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er viktig.

Ski- og helårsanlegg

Skiidretter i Asker omfatter langrenn, skiskyting, alpint, telemark, snowboard og hopp. Skiidrettene samlet er av de største idrettene i Asker. Skiidrettene er generelt i vekst i kommunen, til tross for milde vintre. Det er mye reising til anlegg utenfor kommunen, og dette gjelder spesielt for ungdomsutøvere. En trend er at de klubbene som har nærhet til anlegget med kunstsne på Eidsletta har vekst i rekrutteringen med større barnegrupper.

Rulleskiløyper:

- Vollen
- Gjellum
- Føyka
- Spikkestad (under utvikling)
- Dikemark

Milde vintre skaper utfordringer med å tilrettelegge for vinteridrettene i nærområdene. Dette har utløst nye anleggsbehov, som snøproduksjonsanlegg og rulleskiløyper. I Asker har det nå kommet flere rulleskiløyper utviklet av idrettslagene. Disse benyttes både til organisert og egenorganisert aktivitet.

Det er etterspurt flere mindre skianlegg med snøproduksjon i Asker, slik som anlegget på Eidjordet. I tillegg melder idretten at det er behov for et konkurranseanlegg for skiidrettene. Skianlegget på Solli som ble ferdigstilt vinteren 2020–2021 er i hovedsak et treningsanlegg, men det kan også arrangeres mindre konkurranser der. En utvidelse av Solli skianlegg med vei og parkering etterspørres.

Mange lysløyper i Asker har sjelden nok snø: Grønlia, Solvang, Vollen, Vardåsen, Sætre, Filtvet, Holmsbu og Klokkearstua. Disse har også ulik kvalitet på infrastrukturen, og trenger rehabilitering. Alternativt må det utvikles nye på mer snøsikre steder, eller der det også kan utvikles med snøproduksjon. Ved eventuell videre utvikling bør man vurdere om disse kan bli helårsløyper. Dette betinger avtaler med grunneiere, bedre underlag i løypene og hogst av vegetasjon langs løypetraseene.

Fotballanlegg

Fotball er idretten med flest medlemskap. Dekningen av anlegg er rimelig god, med enkelte områder i kommunen som unntak. Asker står overfor en periode med flere baner som skal rehabiliteres, og det er også noe behov for nye anlegg.

En av de største utfordringene for fotballen er type innfyll på kunstgressbaner. Det er nå kommet nye retningslinjer for dette⁵⁰, gjeldende fra 01.07.2021 (se mer om dette på side 38)

I tidligere Asker kommune overtok flere klubber kunstgressbaner fra Asker kommune i forrige periode. Idrettsrådet skriver i sitt høringsinnspill⁵¹ at klubbene er fornøyde med avtalen om å ta mer ansvar for banene. Klubbene mottar driftstøtte for dette.

Dekningsgrad idrettsanlegg

Tabell 4 viser dekningsgrad for store idrettsanlegg i Asker. Den viser at det er turnhaller som har lavest dekning pr. aktive medlem, dernest kommer svømmebasseng. Både ishaller og idrettshaller har relativt bra dekning. Vi vet også at det er flere mindre idretter som krever spesialhaller som ikke har tilfredsstillende anleggskapasitet, for eksempel kampsport, boksing, bryting og fekting.

Idrettshaller

Sammenligner vi idrettshaller i Viken har Asker bedre dekning enn Bærum og Oslo, men dårligere enn Lillestrøm og Nordre Follo. Det har blitt bygget flere idrettshaller de siste årene, og i 2021 kommer det én ny hall (Leikvoll C). Press på halltid er spesielt

⁵⁰ Regjeringen 2021. [Forurensningsforskriften](#).

⁵¹ Asker Idrettsråd (2021). [Høringsinnspill fra Asker idrettsråd – temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033 Asker kommune 2021](#).

Tabell 4: Antall utvalgte idrettsanlegg pr. innbygger og pr. aktive medlem.

Type anlegg	Antall	Innbygger 6–19 år, pr. anlegg	Innbygger pr. anlegg	Aktive medlemmer pr. anlegg	Aktive medlemmer pr. anlegg 0–19 år
Svømmebasseng 25 m	3	5980	31 480	736	550
Ishaller	3	5980	31 480	338	271
Idrettshall 20 x 40 m spillflate	16	1121	5.903	217	158
Turnhaller	3	5980	31 480	833	697
Kunstgressbaner (11er/7er)	27	664	3498	264	211

- Innbyggere er basert på folketall i Asker, Røyken og Hurum pr. 31.12.2019.
- Aktive medlemmer er basert på idrettsregistreringen pr. 31.12.2019 (nyeste tilgjengelige oversikt).
- For ishall er nye Risenga ishall tatt med (åpner høsten 2021).
- For idrettshall er Torvbråten idrettshall og Leikvoll C medregnet (åpner høsten 2021).
- Aktive medlemmer er for definerte hallidretter i Asker, og som har tildelt tid. Andre idretter som også bruker idrettshaller er ikke medregnet (herunder turngrupper).
- Turnhaller, dette inkluderer midlertidig hall som Slemmestad og omegn turn bruker.
- Kunstgressbaner, kun eksisterende baner pr. 31.12.2020. Ingen planlagte anlegg er tatt med (eks. Spikkestad stadion). Mindre kunstgressløkker (mindre enn 7er) eller treningsfelt (2 stk. på Sletta) er ikke medregnet i statistikken.

merkbar i de mest folkerike delene av kommunen. Mangel på treningstid begrenser også muligheten for å gi flere barn og unge et bredere tilbud, for eksempel gjennom åpne haller for egenorganisert aktivitet.

Utendørs idrettsanlegg

Idrettsrådet skriver i sitt høringsinnspill at det er mange utendørsidretter som er i sterk vekst. Dette er gjerne idretter som også går hånd i hånd med egenorganisert aktivitet; som for eksempel ulike sykkelidretter, motorsport, sjøsporter som kajakk, padling, vannski, seiling, wakeboard og isidretter som hurtigløp, turskøyter og langløp.

Asker idrettsråds anleggsprioritering

Asker idrettsråd er paraplyorganisasjon for idrettslagene i Asker, og er et lovpålagt organ i Norges idrettsforbund. Rådet er idrettslagenes talerør inn mot politikere og administrasjonen i kommunen for å sikre gode rammebetingelser for idrettslagene. Asker idrettsråd skal, i henhold til Norges idrettsforbunds lovnorm, utarbeide en anleggsprioritering på vegne av idrettslagene. Idrettsrådet har derfor, etter omfattende medvirkning med idrettslagene, utarbeidet en omforent prioriteringsliste over anleggsbehov og ønsker.⁵²

⁵² Asker Idrettsråd (2021). Høringsinnspill fra Asker idrettsråd – temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033 Asker kommune 2021.

Idrettsrådets prioriteringsliste inneholder totalt 73 anlegg, med følgende prosjekter høyest prioritert:

- Nesøya kunstgressbane – rehabilitering
- Folkehallen – innendørs kunstisbane
- Rulleskiløype Holmen
- Skileikområde Holmen
- Helårsanlegg i Vardåsen skisenter (sykkelanlegg)
- Idrettshall Nesbru videregående skole
- Spikkestad kunstgress 11er
- Spikkestad kunstgress 7er + 2 stk. 3er
- ROS arena: turnhall og boksearena
- Basishall for turn Sætre
- Utvikling av Drengsrud idrettspark
- Ski- og skiskytteranlegg Bødalen/Torvbråten skole.

Idrettsrådet peker også på følgende:

- Areal til idrettsformål må prioriteres ved tettstedsutvikling.
- Det må lages en plan for videreutvikling av idretts- og aktivitetsområder i tilknytning til kommunens eksisterende og fremtidige skoler.
- Det bør bestemmes minimumsareal til innen- og utendørsidrett, friluft, lek og fysisk aktivitet ved skolene (ref. Enhetlig standard)
- Det må avsettes areal til organisert og egenorganisert aktivitet slik at befolkningen motiveres til en fysisk aktiv hverdag.
- Infrastruktur som sykkelveier, helhetlig kollektivtilbud, parkering og nye transportløsninger må vektlegges for å få befolkningen i aktivitet.

Anleggsbehov uten konkret plassering:

- Areal til en ny idrettspark langs Spikkestadlinjen/Røykenveien
- Helårs konkurranseanlegg for ski og skiskyting
- Innendørs fotballhall(er)
- Anlegg for motorsykkelsport
- Digitale sykkelkart
- Vannskianlegg på ferskvann
- Hall for friidrett
- Innendørs skatehall
- Haller for turn og RG på Borgen og i Røyken
- Områdeplan for Vardåsen, inkludert Eidjordene

Kilde: Asker idrettsråd⁵³

Inkludering

Inkludering handler om å tilpasse samfunnet, både fysisk og sosialt, til mangfoldet blant innbyggerne, og gi alle reell mulighet til å delta i fellesskapet. Et inkluderende samfunn verdsetter mangfold, noe som ifølge forskning er en helt nødvendig forutsetning for å skape et inkluderende miljø.⁵³

Inkludering handler om å utvikle «limet» mellom oss, en vedvarende prosess:

Å være inkludert vil si å delta i fellesskapet sammen med alle de andre og oppleve sosial tilhørighet og sosialt fellesskap.

Integrering peker på tiltak som har til hensikt å oppnå fellesskap for noen som står utenfor. Integrering benyttes mest om organisatoriske tiltak. Integrering defineres slik at *alle skal ha de samme muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse i samfunnet*. Forskjellen på disse to begrepene er derfor at Integrering ofte ikke har samme kravet til relasjonsbygging og sosial deltakelse som inkludering⁵³.

Regjeringen er opptatt av at kommunene utvikler gode virkemidler for å sikre at alle inkluderes i skole, arbeids- og samfunnsliv.⁵⁴ God inkludering på sen-

Medvirkning har vist at:

- De største barrierene for rekruttering er mangel på anlegg og treningstid.
- Tilgangen til anlegg tiltenkt lavterskelaktivitet blir nedprioritert.
- Det mangler ressurser til universell utforming og tilrettelegging av ulike frilufts- og fritidsarenaer.
- Det er behov for tilrettelagte arenaer, for eksempel fisking fra egne ramper for rullestolbrukere, samt brede og gode stier fra parkeringsplass til leirplass eller bål plass, og flere tilrettelagte badeplasser på strender. Sosial inkludering er like viktig som den fysiske deltakelsen.
- Det er ønske om flere lavterskeltilbud. Et eksempel er voksne minoriteter som ønsker seg flere grunnleggende opplæringstilbud, som svømming, sykling og ski.
- Brukere av tilbudene ønsker i større grad å bli involvert i utviklingen av tilbud som angår dem.

⁵³ Statlig spesialpedagogisk tjeneste, [Hva er inkludering](#).

⁵⁴ Regjeringen.no. Likestilling og inkludering: <https://www.regjeringen.no/no/tema/likestilling-og-inkludering/id922/>

FRITIDSERKLÆRINGEN

trale livsarenaer bidrar til å opprettholde et samfunn med små forskjeller, høy tillit og god livskvalitet. Fritidsaktiviteter er viktige arenaer for inkludering, hverdagsintegrering og fellesskap basert på mangfold, likestilling, ytringsfrihet og toleranse.⁵⁵

Fritidserklæringen⁵⁶ sier at alle barn og ungdom skal, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, ha mulighet til å delta jevnlig i minst én fritidsaktivitet sammen med andre.

Kommunene skal tilrettelegge for gode levekår, helse og muligheter for fysisk aktivitet for alle. For å nå dette må det prioriteres ressurser for å nå og inkludere personer med nedsatt funksjonsevne, minoritetsgrupper og personer med rus- eller psykisk helse-utfordringer. Det kan også være mennesker som av ulike grunner faller utenfor skole og arbeidsliv, og en voksende gruppe eldre.

Universell utforming

Byggteknisk forskrift⁵⁷ sier at uteareal for allmennheten og uteareal for byggverk skal være universelt utformet. Uteområder skal utformes slik at alle kan ta del i utendørsaktiviteter, friluftsliv, rekreasjon og sosialt samvær. Det samme gjelder for offentlige bygg, som idrettsanlegg, kulturanlegg, skoler m.m. Alle som søker om spillemidler til bygging av idretts-, friluftsliv og nærmiljøanlegg skal ivareta universell utforming i søknaden.

Dette betyr at nye anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, der det er fysisk mulig, skal utvikles i

henhold til prinsipper for universell utforming. For eksempel skal alle garderobes ha en viss størrelse, lave knaggrekker og egne toalett for personer i rullestol.

Et eksempel utendørs er manglende ramper til aktivitetsanlegg og på badestrender. Parkering i nærheten til anlegget er også et behov. Tilgjengeligheten til de største friområdene og badestrendene ble registrert på Norgeskart.no i 2020 under emneknagg «tilgjengelighet», og den viser at det ofte er små tiltak som skal til for å øke tilgjengeligheten til et område. Rapporten finnes som vedlegg på www.asker.kommune.no/temaplaner/temaplan_fysisk_aktivitet. Noen av de eldre anleggene har imidlertid en plassering i terrenget som gjør at det ikke er mulig å oppfylle kravet om universell utforming for alle.

Administrasjonen jobber nå kontinuerlig med oppgradering av de statlige sikrede friluftsområdene, og har en plan for dette arbeidet de kommende årene. Det er utfordringer knyttet til universell utforming ved enkelte eksisterende anlegg, og det er et kontinuerlig fokusområde for slik tilrettelegging. For eksempel kan det være utfordringer som manglende heis, ikke-tilrettelagte toaletter for rullestolbrukere og andre fysiske hindringer.

Det mangler åpne aktivitetsarenaer og ressurser til ikke lovpålagte, forebyggende tjenester

Undersøkelser viser at ungdom ikke etterspør økt kvalitet eller kvantitet av tilbud, men et sted å drive med fysisk aktivitet, uten konkurranse og forventninger, påmelding eller kontingent til såkalte lavterskeltilbud. Gode erfaringer er gjort med åpne og gratis aktivitetsarenaer.

Det er et behov for å prioritere åpne aktivitetsarenaer og møteplasser. Forebyggende og helsefremmende tjenester innen fysisk aktivitet og mental helse er ikke lovpålagte tjenester og er under press i en utfordret kommuneøkonomi. I forslag til anleggsprioritering er det forslag om flere nærmiljøanlegg/aktivitetsparker, noe som skal favne alle innbyggerne, også grupper med spesielle behov.

Bedre informasjon som når brukerne

Mange aktører driver med tilrettelagte aktiviteter, og det kan være vanskelig for brukergruppene å skaffe seg informasjon om tilbudene.

Innspill fra brukergrupper peker på følgende:

- Informasjon på nettsider og sosiale medier må bli bedre.

⁵⁵ Regjeringen (2019). *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*.

⁵⁶ Regjeringen (2016). *Fritidserklæringen*.

⁵⁷ Direktoratet for byggkvalitet. *Byggteknisk forskrift (TEK17, paragraf 8.2)*

- Det etterlyses en felles plattform for informasjon om aktivitetstilbud, med link til aktuelle tilbud.
- Det er behov for informasjon på minoritetsspråk, som engelsk, polsk, somalisk, urdu, tigrinja (Etiopia og Eritrea), arabisk og dari (afghansk).
- Enkelte brukergrupper ønsker papirbrosjyrer, spesielt gjelder dette de eldre og enkelte andre brukergrupper med spesielle behov.

Foreldrenes interesse for fysisk aktivitet, og sosioøkonomiske status, påvirker deltakelsen

Forskning viser at de som vokser opp i familier med engasjerte foreldre, der verdien av mosjon, idrett og friluftsliv står sterkt, deltar i langt større grad enn andre. Dette gjelder uavhengig av bakgrunn og familiens sosioøkonomiske status.⁵⁸ Kunnskap, kommunikasjon og god integrering er sentrale faktorer for å forstå sammenhengen mellom fysisk aktivitet og helse.⁵⁹

Foreldres manglende involvering i aktivitetene er en av de viktigste enkeltfaktorene for hvorfor minoritetsungdom har markant lavere deltakelse i idretten enn andre.⁶⁰ Noen foreldre mangler kunnskap og informasjon om verdien av å være fysisk aktiv.⁶¹ At idretten koster penger, og at man i tillegg skal bidra med dugnad og annen frivillighet, fremstår for enkelte som fremmed og umulig av sosiale og økonomiske årsaker.⁶²

Økonomi og utstyr er en barriere for deltakelse

De med høyere sosioøkonomisk bakgrunn deltar oftere i idrettslag enn de med lavere.⁶³ Det er 2 % av barna i Norge som ikke har mulighet til å delta i en fritidsaktivitet på grunn av økonomi.⁶⁴

Det er to utfordringer knyttet til dette:⁶⁵

- Brukergruppene synes det er vanskelig å finne ut hvor man kan få støtte til aktivitet.
- De som driver aktiviteten, synes det er vanskelig å komme i kontakt med målgruppen.

Det er 1594 barn og unge i Asker som lever i lavinntektsfamilier. Asker kommune har en tilskuddsordning for å nå denne målgruppen. I 2019 mottok idrettslag i Asker tilskudd for 309 barn og unge som dekker manglende innbetalte avgifter (Asker idrettsråd 2019).

Eksempel på steder og aktivitetstilbud:

- Stavganggruppe Midtbygda og Spikkestad
- UT på Turgruppe Hurum
- Aktivitetssenteret i Tofte
- Medvandrerne
- Gatelaget
- Aktiv Fritid
- Aktiv på dagtid
- Fritid med bistand
- Frisklivssentralen
- Bergvang gård
- NaKuHel
- Fjorden Ren (Tofte)
- Aktive lokalsamfunn
- Idretts-SFO
- Friluft-SFO
- Aktiviteter på Innbyggertorg
- Friskliv
- Turgrupper, f.eks. i regi av NaKuHel og innbyggertorg.
- Friluftshuset på Borgen, (DNT/Asker kommune).
- Paraseiling med Asker Seilforening
- SalVILL (dans for mennesker med nedsatt funksjonsevne -Asker skiklubb)

AiA-appen er utviklet av Asker kommune. Barn og foreldre kan få direkte økonomisk støtte til å delta i aktiviteter gjennom en digital lommebok, på en ikke-stigmatiserende måte. Asker kommune er valgt ut som en av flere pilotkommuner for BufDir's nasjonale fritidskort. Fra høsten 2021 vil alle barn og unge mellom 6 og 18 år få kr 1000 pr. halvår til faste fritidsaktiviteter, gjennom BufDir's nasjonale fritidskort. Midlene deles ut via AiA-appen, hvor man for eksempel kan kjøpe medlemskontingent og treningsavgift.

I AiA-appen finnes også tilbud om gratisaktiviteter. For eksempel får 2. klassinger sammen med en voksen gratis svømming i kommunens svømmehaller. Det er også informasjon om hvor man kan leie utstyr.

^{58, 61, 65} Oslo kommune, Byrådsak 198/19 (2018), *Barrierer for deltakelse i idretten for barn og unge i Oslo*.

^{59, 63} Eriksen og Frøyland (2017). *Levende drabantbyer: ungdoms deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter i flerkulturelle lokalsamfunn*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

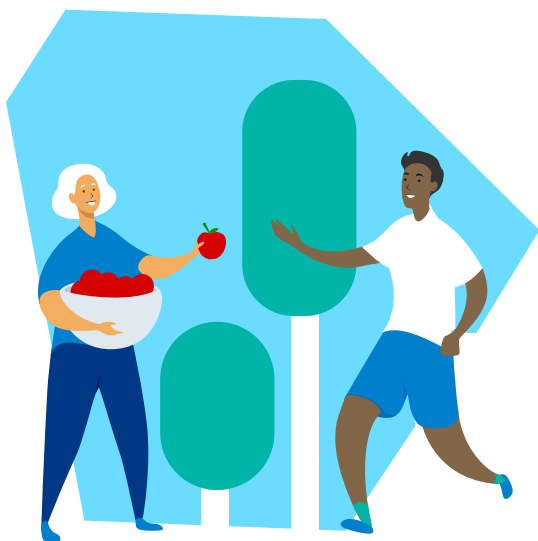
⁶⁰ Ødegård, G., Bakken, A. og Strandbu, Å. (2016). *Idrettsdeltakelse blant ungdom i Oslo. Barrierer, frafall og endringer over tid*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

⁶² Seland, I., Persson, M. og Eriksen, I.G. (2019). *Barn og unges fritid i et kjønns- og likestillingsperspektiv*. Nova Rapport Nr. 5/19.

⁶⁴ Kulturdepartementet/Barstad og Sandvik (2015) i Oslo Economics (2020–12). *Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse. Kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten*.

Aktivitetsguideordningen gjennom Asker idrettsråd er et eksempel på hvordan frivilligheten kan være brobygger mellom aktiviteten, barna og foreldrene. Aktivitetsguidene bistår barn og unge med å finne veien inn i sitt lokale idrettslag. Videre vil Asker kommune fremme bruken av gode forbilder i aktivitetstilbud for å skape interesse, ufarliggjøre og senke terskelen for deltakelse.

For mange er mangel på utstyr en barriere for å delta i organiserte og uorganiserte aktiviteter. Ikke alle har råd til aktivitetsutstyr. I den sammenheng har Asker idrettsråd søkt tilskuddsmidler, etablert og driftet ordninger for gratis utlån av sports- og fritidsutstyr for Askers innbyggere i BUA siden mars 2018. BUA er etablert i Heggedal (driftes av idrettsrådet) og på Hurum (driftes av Klokkearstua nærmiljøsentral). BUA på Borgen og Tofte er under utvikling. I 2019 fikk Asker idrettsråd tilskuddsmidler for å kunne gjøre utstyret enda mer tilgjengelig, og gikk til innkjøp av en mobil utstyrløsning: BUA-tilhengeren. Sommeren 2020 reiste Asker idrettsråd med tilhengeren og BUA-ansatte på aktivitetsturne i Asker og ga over 2500 barn aktivitetsglede og gode møteplasser.

Utlånsentralene har et bredt utvalg av utstyr, men har lite spesialutstyr tilpasset mennesker med funksjonsnedsettelse. Det etterlyses derfor en «ParaBUA» i kommunen.

Gatelaget i Asker fotball –

et tett samarbeid med to faste ruskonsulenter – er en suksessfaktor for aktiviteten, bl.a. gjennom henteordninger.

Transport er en barriere for deltakelse

En kartlegging viser at det å måtte betale for transport kan være til hinder for deltakelse i aktivitet.⁶⁶

I Asker er en annen utfordring at det er et begrenset kollektivtilbud, spesielt sør i kommunen, hvor det er spredt bebyggelse og lange avstander.

For noen er det avgjørende at det er gangavstand til aktivitetsområdet fra der de bor, da reise med kollektivtransport eller annen transport ikke nødvendigvis er et alternativ. Dette gjelder de brukergruppene som ikke er så mobile.

Transportbarrieren gjelder blant annet mennesker med nedsatt funksjonsevne, som kan være avhengig av både assistanse og transport for å kunne komme seg til, og å kunne delta i aktiviteten. For mennesker med psykisk utviklingshemning er det ønske om fysisk aktivitet i nærheten av omsorgsboligene. Det er behov for et tettere samarbeid på tvers med tanke på gode transportløsninger for grupper med spesielle behov. Her trengs det samarbeid mellom kommunen, idrettslag, frivillige, skole og Ruter.

Et eksempel på godt samarbeid finner man i Bærum med Idrettsbussen som kjører barn fra skolen, til trening og hjem etter trening.

Eldre og fysisk aktivitet

De eldre i Asker er en stor gruppe, og andelen eldre øker. Gruppen har ulike behov, avhengig av funksjonsnivå. I kunnskapsgrunnlaget (denne finnes på Asker kommunes nettsider) til Temaplan – Leve hele livet – finner man følgende opplysninger og fakta om eldre og fysisk aktivitet:

- Det finnes lavterskeltilbud i regi av friskliv og fysioterapienheten.
- Det finnes kurs i styrke, balanse, bevegelsestrening og bassengtrening.
- Det finnes kurs i livsstyrketrening (kosthold, bedre søvn og røykeslutt).
- Det er behov for transportmidler og tilgjengelighet til disse.
- Etter 70 års alder synker aktivitetsnivået.
- Fysisk aktivitet kan gi bedre mental helse og økt opplevelse av livskvalitet.
- Fysisk aktivitet kan redusere symptomer som angst, depresjon, apati og irritasjon.
- Regelmessig mosjon kan gi bedre søvn og redusere behov for medikamenter.
- Styrke og balansetrening er særlig viktig for eldre for å forhindre fall og mestre dagliglivets

⁶⁶ Midtgård, T.M. og Sand, K. (2019). *AiA – en aktiv fritid for barn og unge. Rapport SINTEF digital*.

I 2020 ble det igangsatt et nytt prosjekt for eldre; «Asker seniortreff – møteplasser som gir livskvalitet». Målet er å motvirke ensomhet hos eldre ved å:

- skape aktive fysiske og digitale møteplasser på innbyggertorg
- øke kunnskap om digitalisering blant eldre
- bidra med kunnskap og mestring som gir bedre kontroll over eget liv
- stimulere til økt fysisk aktivitet gjennom treningsgrupper

Målgruppen er hjemmeboende eldre som ikke mottar omfattende helse- og omsorgstjenester.

Eksempler i Asker:

- Aktivitetstilbud for målgruppen både i frivillig og privat sektor. Flere av disse finnes i en oversikt over aktivitetstilbud til «60 +», utarbeidet av Asker kommune.
- «Aktive lokalsamfunn – senior» - prosjekt i startfasen i regi av Asker idrettsråd, idrettslag og lokalsamfunnene.
- Aktivitetstilbud med seniorsentre/innbyggertorg – publiseres i Askeravisen.
- En ny digital kalender «Hva skjer i Asker» - lanseres forsommer 2021. En brukervennlig portal der man kan finne aktivitetstilbud.

oppgaver. Risikoen for å falle kan reduseres med 20–40 % gjennom systematisk trening.

- Beregninger viser at en 70-åring kan vinne tre leveår med god helse ved å være fysisk aktiv.
- Viktig med tilgang til et sosialt fellesskap, natur- opplevelser, tjenester, butikker, kollektivsystem mm.
- Gjennom god by- og stedsplanlegging, samspill med innbyggerne og frivillig sektor, kan kommunene mobilisere ressurser og dempe behovet for heldøgns omsorgsplasser og helsetjenester.

Det eksisterer allerede mange gode tilbud til eldre i Asker. En av utfordringene er hvordan man faktisk får flere eldre til å benytte seg av de tilbudene som finnes. Motivasjon for fysisk aktivitet blant de eldre er en utfordring.

Det kan handle om behov for møteplasser og anlegg for fysisk aktivitet i nærområdene, slik at de eldre har noe å gå til. Det kan også handle om at gode transportmuligheter kan bidra til å skape attraktive og levende lokalsamfunn. De gode tilbudene som finnes må gjøres kjent og tilgjengelige.

Innbyggertorgene er tilrettelagte arenaer som er tenkt å ha en rolle i denne sammenheng. Her kan både kommunen og private lag og foreninger og innbyggere som enkeltpersoner ta initiativ til å skape ønskede aktiviteter.

Temaplan Leve hele livet kommer til behandling høsten 2021, og denne går mer i dybden på de eldres utfordringer i Asker.

Samarbeid på tvers er viktig for å nå grupper med spesielle behov for tilrettelegging

Et godt samarbeid på tvers kan være avgjørende for å bygge broer mellom offentlige velferdstjenester og ulike aktører som arbeider med fysisk aktivitet, for å øke deltakelsen i fysisk aktivitet, og utvikle attraktive tilbud for alle. Kommunen må i større grad samarbeide med aktører som NAV og frivillige organisasjoner som er i direkte kontakt med målgruppene, og utvikle tiltakene med større grad av medvirkning med brukerne.

Idretten etterlyser tettere samarbeid med helse- tjenestene som er i kontakt med brukere, og som kan nytte godt av tilrettelagte tilbud i frivillig regi. Det er også et stort behov for å dreie helsetjenestene mer mot samarbeid med frivillig sektor. Dette for å sikre bærekraftige velferds løsninger for fremtiden hvor økt fysisk aktivitet i befolkningen er en del av løsningen.

Miljø- og klimaarbeid

Det er flere bærekraftsmål angående klima og miljø som direkte påvirkes av idrett og friluftsliv, f.eks. å stoppe klimaendringene, liv under vann, liv på land, rent vann, og gode sanitærforhold og bærekraftige byer og samfunn. Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv har kryssende interesser med temaplanene Handling mot klimaendringene, Naturmangfold og Vann og vannmiljø, spesielt på en rekke områder omtalt nedenfor.

Noen eksempler på gode miljø og klimatiltak:

- at man kan ta tog og buss til skianlegg og strender (skibusser og badebusser)
- sykkelparkeringer
- kajakkstativ på strender
- samkjøring
- anlegg i nærmiljøene
- idrettsparker ved knutepunkt og nærmiljø- anlegg legges til boligområder og sentrum.
- gjennomgående stinett med tilknytning til sentra, boligområder, marka og kysten.

Grønn mobilitet – mindre bilkjøring og mer gange og sykkel

For å redusere klimaavtrykket fra trafikk er det en utfordring å motivere til mindre bilkjøring og mer bruk av gange og sykkel. De viktigste tiltakene for å få dette til er sammenhengende og merkede turstier, løyper, gang- og sykkelveier, samkjøring, korteste aktiviteter, bedre kollektivdekning, idrettsbusser og kampanjer for gåing og sykling. Kommunen har en egen strategi i *Temaplan handling mot klima- endringene* om å redusere behovet for transport, og framskynde byggingen av sammenhengende sykkelinfrastruktur.

Fokus på gode energiløsninger og materialvalg

De fleste lysløypene i Asker er oppgradert med Led-lys. Dette arbeidet er det ønskelig å utvide til også å gjelde ved idrettsanlegg. I noen av idrettshallene er det allerede gjennomført. Kommunen har krav om å planlegge nye anlegg med energibesparende løsninger. Det er viktig med gode miljøprosjekter som f.eks. Holmen svømmehall, Sydsbogen og Torvbråten skoler, samt Hurum bo- og omsorgssenter, som alle er bygget etter ulike miljøkrav: Futurebuilt, Svanemerke og Bream.

De siste årene har det vært et økende fokus på miljøproblemet gummigranulat på kunstgressbaner forårsaker. Mye tyder på at det i løpet av kort tid kommer en anmodning om utfasing av kunstgressbaner med gummigranulat. Det er kommet endring i forurensingsloven paragraf 23.a som omhandler tiltak og iverksettelse, pr. 01.07.2021.

I Asker er de nye banene bygget med alternativ innfyll, og baner som rehabiliteres legges også om med annet fyll enn gummigranulat. På Asker kommunes

Enhver som ferdes eller oppholder seg på annen manns grunn eller på sjøen utenfor, skal opptre hensynsfullt og varsomt for ikke å volde skade eller ulempe for eier, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade. Han plikter å se etter at han ikke etterlater seg stedet i en tilstand som kan virke skjæmmende eller føre til skade eller ulempe for noen. Grunnens eier eller bruker har rett til å vise bort folk som opptre hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe.

Fra friluftsløven

nettsider for temaplanen finner man en totaloversikt over antall kunstgressbaner i Asker, med gitte parametre, blant annet når banene blir gjenstand for eventuell rehabilitering av dekket. Vanligvis gjøres dette etter 10 år. Etter den tid kan man søke nye spillemidler.

Avfallshåndtering og sporløs ferdsel i naturen.

Hovedprinsippene i allemannsretten er lovfestet i friluftsløven av 1957. Allemannsretten gjelder i utmark. Der kan du ferdes fritt til fots og på ski, raste og overnatte, ri eller sykle på stier og veier, bade, padle, ro og bruke seilbåt, plukke bær, sopp og blomster, og fiske fritt etter saltvannsfisk. Allemannsretten gir oss rett til mye, men den innebærer også noen plikter. En av pliktene er at vi tar godt vare på naturen, og at vi ikke legger igjen spor etter oss.⁶⁷

I tilknytning til anlegg og utfartsområder er det viktig med tilstrekkelige muligheter for avfallshåndtering. Jo flere som går tur og oppholder seg på friluftsområdene, jo større blir behovet for søppelbøtter og toaletter. Spesielt så man dette våren og sommeren 2020, da flere gikk på tur under pandemien. Asker kommune har begynt med kildesorteringsanlegg på flere av strendene i Asker nord, og det er et stort behov for dette også i sør. Det er spesielt behov på Merraneset, Høvikvollen, Storsand/Freyborg, Smelingstranda i Tofte, Rødtangen, Verket/Vaskern og Hernestangen.

Deling og ombruk av aktivitetsutstyr

Løsninger for å fremme mer deling og ombruk av utstyr er viktig, da forbruket av aktivitetsutstyr er stort. Tiltak for å øke ombruk og delingsøkonomi er viktige både for å redusere klimafotavtrykk, og for at flere skal ha råd til idrettsutstyr av god kvalitet. Utlånsentraler (som f.eks. BUA), bruktmarkeder og byttesirkler innen idretten kan være løsninger som bidrar til redusert klimaavtrykk, og som reduserer barrieren for deltakelse knyttet til utstyr.

Noen dilemmaer

For idrett og friluftsliv er det utfordringer på en rekke områder, knyttet til miljø og klima. Et utdrag av relevante temaer med dilemmaer vises i tabell 5.

Samarbeid med andre virksomheter om disse dilemmaene blir viktig for å finne løsninger som ivaretar de tre bærekraftdimensjonene; økonomi, miljø og sosial bærekraft. I større utbyggingsprosjekt støter man gjerne på flere av disse dilemmaene.

⁶⁷ Lov om friluftslivet, friluftsløven <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1957-06-28-16?q=Friluftsløven>

Tabell 5: Tema med dilemmaer knyttet til klima og miljø.

Tema:	Dilemmaer:
Bruk av fluor som skismøring	Resultat vs. konsekvenser for helse og miljø
Bruk av gummigranulat	Plast i naturen vs. god demping (Ny forskrift kommer)
Avfallshåndtering og plast i havet	Naturopplevelser vs. forurensning
Snøfattige vintre	Kunstsneøanlegg vs. økt klimaavtrykk
Mer nedbør og ekstremvær	Innendørsanlegg vs. nedbygging av naturen/klimaavtrykk
Landskapsvern	Bevaring av naturen vs. nye anlegg
Miljøvennlige materialer i bygg og anlegg	Økonomiske prioriteringer
Transport og avstander	Bilkjøring vs. gange/sykkel og kollektivtilbud
Økt ferdsel i naturen	Folkehelse vs. økt slitasje på naturen vs. brukerkonflikter (sykkel, gående, hest og hund)
Kildesortering på friområder	Økonomi vs. ressursutnyttelse

Potensial for natur- og aktivitetsbasert turisme

Det er behov for å sette Asker enda mer på kartet som en reiselivsdestinasjon. Asker kan by på rik natur, både sommer og vinter, i skogen, i marka og ved kysten. Sammen med ulike attraksjoner, aktivitetsmuligheter, overnattingsmuligheter og kultur- og idrettsarrangement kan en felles satsning bidra til å gjøre Asker til en mer attraktiv bygd å reise i eller til. Det handler også om å synliggjøre korteste ferier i Asker for kommunens egne innbyggere.

Mye av turismen i Asker er knyttet til sommerhalvåret. Filtvet og Holmsbu er gode eksempler på steder som har mye besøk av turister, om sommeren. Kommunen ønsker også at det rettes fokus på Asker som en vinterdestinasjon, med muligheter for både ski og skøyter. Blant annet er det ca. 300 km preparerte skiløyper, alpinanlegg og muligheter for skøyting på skøyteanlegg og innlandsvann.

Gode eksempler:

- Bergvang gård i Asker som blant annet driver med hundekjøring
- Rødbysætra aktivitetssenter i Hurum
- Skøytebane på Dikemarkvannene
- Overnattingshytter i marka
- Kystledhytter
- Padleled
- Hengekøystativ

Samarbeid om utvikling av en destinasjons- og arrangementsguide for Asker

Arrangementer knyttet til idrett og friluftsliv kan være med på å gjøre kommunen mer attraktiv både for besøkende og innbyggere i Asker. Hver eneste helg gjennom hele året arrangeres det større eller mindre arrangement.

Det foreslås å utarbeide en destinasjons- og arrangementsguide, som kan fremme Asker som Norges idretts- og friluftsliv bygd. Dette skal medvirke til at mulighetene og opplevelsene i Asker blir gjort kjent og markedsført. Guiden kan inneholde tilgjengelige anlegg, mulige arrangement, overnattingsmuligheter, severdigheter, infrastruktur rundt arrangementet og tilbud om spisesteder.

Likeverdige vilkår

Harmonisering av tjenestetilbudet (tjenestestandard, dekningsgrader, gebyrer og brukerbetalinger) er en viktig del av kommunesammenslåingen, og er en forutsetning for at Asker kommune kan tilby gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, uavhengig av hvor de bor. Arbeidet med harmonisering vil foregå over flere år.

Det er store ulikheter i drift, finansiering, ressursbruk og tilbud innen fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det er spesielt på følgende områder det er nødvendig med en prosess for harmonisering av tjenestene:

- reglement for tilskuddsordninger
- reglement for arenautleie og rammevilkår for leie
- ensartet avtaleforvaltning for tjenester og drift av friluftsliv- og idrettsanlegg

Harmoniseringsarbeidet i ny kommune omfatter i første fase primært de lovpålagte tjenestene. Tjenester innen fysisk aktivitet, idrett og friluft er i hovedsak ikke-lovpålagte tjenester. Harmonisering av ikke-lovpålagte tjenester sees i sammenheng med kommuneplanen og temaplaner som i hovedsak blir utarbeidet etter 2020. Dagens tjenestetilbud, ordninger og inngåtte avtaler videreføres i en overgangsfase, i påvente av nye retningslinjer og avtaler som følge av harmonisering. Medvirkning med aktuelle aktører er en viktig del av harmoniseringsprosessen.

Retningslinjer for tilskuddsordninger

Det skal utarbeides nye retningslinjer for tilskuddsordninger til frivillige lag og organisasjoner i Asker. Det pågår et arbeid med å skaffe oversikt over de ulike tilskuddsordningene i de tre gamle kommunene, og å avstemme dette mot budsjettet i nye Asker kommune.

I hovedsak er tilskuddsordninger og arenaleie i dag rettet mot organisert aktivitet og frivillige organisasjoner. Det mangler virkemidler for å stimulere til egenorganisert aktivitet for den generelle befolkningen. Et virkemiddel kan være en kommunal tilskuddsordning til f.eks. bygging av nærmiljøanlegg, og til gode aktivitetstilbud som skal stimulere til aktiviteter for egenorganisert aktivitet. Spillemiddeldordningen dekker normalt kr 300.000 til slike anlegg, og det kan være utfordrende for lag og foreninger å skaffe til veie nødvendig egenfinansiering.

Retningslinjer for arenautleie

Det skal utarbeides nye retningslinjer for utleie, for alle kommunale anlegg. Gjeldende modeller for fordeling videreføres inntil nye retningslinjer er politisk vedtatt.

Retningslinjene skal ta stilling til organisasjonenes rammevilkår på følgende områder:

- kostnad/fri tilgang til leie av anlegg
- tildeling av trenings- og arrangementstid
- andre betingelser for leie – gjennom samarbeid/samskapingsmodeller for å holde kostnader nede for alle.

Det er fra frivillighetens side ytret ønske om gratis tilgang til anlegg for alle lag og foreninger i kommunen.

Det er ulikheter i betingelser for drift og bruk, mellom kommunale og private anlegg. Det er i hovedsak brukerbetaling i private, klubb-drevne anlegg. I en stor andel av kommunens anlegg subsidieres organisasjonene med gratis tilgang til treningstid.

Ulike eier- og driftsmodeller for bygging og drift av anlegg

Det foregår et omfattende kartleggingsarbeid for å få oversikt over alle avtaler knyttet til kommunale anlegg for idrett og friluftsliv i Asker kommune. Eksempler på anlegg det er inngått avtaler for er store idrettshaller, toaletter på friområder, klubbhus, turstier, strender, kiosker, skiløyper, fotballbaner, nærmiljøanlegg, hytter og parker.

Kartleggingsarbeidet viser at det er mange ulike modeller for eierskap og drift. I Asker nord er det en overvekt av kommunalt bygde, eide og drevne anlegg, mens i Asker sør er det overvekt av private anlegg. Asker kommune har avtaler av ulikt omfang med både institusjoner, frivillige organisasjoner, og enkeltpersoner knyttet til koordinering, drift eller gjennomføring av enkeltoppgaver knyttet til anlegg.

I Stortingsmelding nr. 26, «Den norske idrettsmodellen», sies det at tradisjonelt har det offentlige bygget og drevet store anlegg, og at organisasjonene har tatt seg av aktiviteten.⁶⁸ Asker kommune har derimot også andre typer eier- og driftsmodeller. Det kan trekkes fram følgende seks hovedkategorier av eier- og driftsmodeller i Asker:

1. kommunen eier – kommunen drifter
2. kommunen eier – private aktører drifter (tjenestekjøp)
3. idrettslaget eier – idrettslaget drifter (kommunen som leietaker)
4. delt eierskap kommuner/fylkeskommune
5. langtidsleie idrettsanlegg (kun kunstgressbaner)
6. leieavtaler kommunal grunn

Det er fordeler og ulemper ved de ulike modellene,⁶⁹ se vedlegg på Asker kommunes nettsider for temaplaner. Uavhengig av valg av modell for fremtidig utbygging, vil det medføre problemstillinger som krever kompetanse innen jus, mva-kompensasjon, lov om offentlige anskaffelser, rolleavklaringer, hvem eier og hvem drifter?

I denne prosessen bør man se på hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for alle nye avtaler, med mål om å gi mer effektive løsninger for eier, driftsansvarlig og bruker. Inntil nye avtaler er inngått, vil gjeldende avtaler videreføres. Avtaler med de frivillige og organisasjonslivet forutsetter langsiktighet og likeverdighet, og de bør være løpende slik at det ikke er behov for å revidere hvert år. Dette gir trygghet og forutsigbarhet i samarbeidet.

⁶⁸ Det kongelige kulturdepartement (2011–2012). *Den norske idrettsmodellen*, St.meld. 26.

⁶⁹ Asker kommune (2021). *Eier- og driftsmodeller for anlegg i Asker*. Asker kommune, nettside for temaplanen.

5. Hvilke mål skal vi nå?

Temaplanen er forankret i kommuneplanens samfunnsdel med mål og strategier. Asker kommune har valgt ut 8 satsningsområder forankret i FNs bærekraftsmål.⁷⁰ Alle satsingsområdene er tverrsektorielle. Det betyr at de gjelder for alle tjenesteområder og at man skal arbeide sammen på tvers av sektorer for å oppnå den utviklingen vi ønsker.

For Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er følgende bærekraftsmål valgt ut som de mest relevante:

- **God helse og livskvalitet**
- **Bærekraftige byer og samfunn**
- **Samarbeid for å nå målene**
- **Mindre ulikhet**
- **God utdanning**

I kommuneplanen 2020–2032 er det nedfelt en rekke hovedmål og delmål knyttet til disse bærekraftmålene. De mest relevante for denne temaplanen er:

⁷⁰ Asker kommune (2020). Kommuneplanens samfunnsdel.

Tabell 6: Hovedmål og delmål med særlig relevans for Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.⁷¹

SATSINGSOMRÅDE	HOVEDMÅL	DELMÅL
God helse 	Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.	Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død. Innbyggere som mottar helsetjenester lever aktive og selvstendige liv, tar medansvar for egen helse og deltar i utforming av tjenestene ut fra den enkeltes forutsetninger og behov. Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.
Bærekraftige byer og samfunn 	Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.	Askersamfunnet har bærekraftige og samordnede bolig-, areal- og transportløsninger som tilrettelegger for smart samfunnsutvikling. Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet. Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.
Samarbeid for å nå målene 	Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.	Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold. Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.
God utdanning 	Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.	Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse.

Med utgangspunkt i disse bærekraftmålene er det i kapittel 6 valgt ut innsatsområder og strategier. Det skal, på et senere tidspunkt, utarbeides måleindikatorer som sier hvilke mål Asker kommune arbeide mot. Disse sier noe om ambisjonsnivået for kommunens politikk.

Sentralt er hvilke tiltak som skal gjennomføres. Tiltak innarbeides i de årlige virksomhetsplanene til de enkelte avdelingene i kommunen. I tillegg skal det, i samarbeid med frivillige organisasjoner, private aktører, næringslivet og andre, kontinuerlig være en dialog om, og oversikt over tiltak som gjennomføres av disse, eller på tvers.

⁷¹ Asker kommune (2020). [Kommuneplanens samfunnsdel](#).

6. Hva skal Asker kommune prioritere?

Denne temaplanen er delt i 3 innsatsområder. Disse er valgt for å møte utfordringsbildene som er beskrevet i Kunnskapsgrunnlaget og i kapittel 4:

- **Helhetlig stedsutvikling**
- **Alle i Aktivitet**
- **Likeverdige vilkår**

Innsatsområde 1. Helhetlig stedsutvikling

Kort om utfordringsbildet

Asker kommune ønsker en befolkning som er fysisk aktiv, et viktig folkehelseiltak. Det er utfordringer knyttet til anbefalinger for hvor mye hver av oss trener eller er fysisk aktiv. Hele 2/3 av den voksne befolkning oppfyller ikke anbefalingene. I tillegg ser man at barn og unge, og voksne, i større grad ønsker å drive med egenorganisert aktivitet, eller hverdagsaktivitet. Dette, sammen med utfordringer på anleggsfronten knyttet til den organiserte idretten, er bakgrunnen for dette innsatsområdet med gode arenaer, areal, friområder, møteplasser og anlegg for fysisk aktivitet.

Økt satsning på arenaer og møteplasser der folk bor

Asker kommune ønsker en stedsutvikling som tilrettelegger for inkluderende, attraktive, aktivitetsvennlige og helsefremmende tettsteder.⁷² I all bolig- og næringsutvikling skal det planlegges for areal og infrastruktur for fysisk aktivitet. Dette innebærer areal for gående og syklende, og anlegg for egenorganisert og organisert aktivitet, samt vern av viktige friluftsområder. Anlegg og uteområder skal så langt som mulig være tilgjengelig for alle, universelt utformet, og tilrettelagt med ulike typer aktivitetssoner. Anleggene skal være tilgjengelig til fots og med sykkel, og i nærheten av kollektivknutepunkter. Asker kommune ønsker gode uteområder ved skoler og barnehager, både aktivitetsanlegg og naturlekeområder i variert terreng.

Kartlegging av våre anlegg viser at det som hovedregel er i sørlige deler av kommunen at dekningsgraden er lavest, for alle typer anlegg, idretts-, frilufts- og nærmiljøanlegg. Tallene er beregnet i % av antall boligeiendommer (hvem som har mer enn 250 meter til nærmeste anlegg).

Tidlig medvirkning i planarbeid er nødvendig for en god helhetlig stedsutvikling for å nå målet om at innbyggerne skal være mer fysisk aktive i hverdagen og på fritiden.

⁷² Asker kommune (2020). Kommuneplanens samfunnsdel.

Økt satsning på friluftsliv

Lett tilgjengelige arenaer for friluftsliv motiverer til økt bruk. Kommuneplanen⁷³ peker på behov for å etablere gode møteplasser, sammenhengende grøntområder og et gjennomgående sykkel-, ski- og turveinett. Det er et ønske om et utvidet nettverk av overnattings- og dagsturhytter langs ferdselsårene, slik at man har muligheter for lengre turer i hele kommunen. Det mangler blant annet hytter fra Dikemark og sørover, og langs kyststien. Asker kommune skal tilrettelegge for at flere har muligheter for kortreist friluftsliv. Friluftsliv har endret litt karakter, fra turgåing som var standarden før, til mer aktivitetsbasert friluftsliv.

Tilrettelegge for nye trender

Vi skal fange opp nye trender, og tilrettelegge for at innbyggerne lett kan være aktive i sine nærområder. Tidlig oppfølging er et stikkord, og trender kommer og går. Et eksempel er hengekøypark ved Halvorsenhytta, som ble ferdigstilt i 2020. Skiforeningen planlegger trillestier for barnevogn og sykkel i Asker nord. Flere steder er det på trappene merking av bedre tilrettelagte sykkelstier. Trender som PokemonGo, e-sport og fatbike er eksempel på andre trender.

Universell utforming

Asker skal ivareta kravet om universell utforming, der det er mulig. Det skal opparbeides minst en universelt utformet rundløype og møteplass i hvert tettsted/lokalsamfunn. I samarbeid med lokale organisasjoner skal det avgjøres plassering. Tilgjengelighet til uteareal for allmennheten skal kartlegges som et kunnskapsgrunnlag for videre arbeid med tiltak. Denne viser at det er utfordringer med tilgang til sjø og turveier. Utfordringene med hensyn til mangler på eksisterende anlegg bør også løses, og tas i forbindelse med nødvendige rehabiliteringer.

Økt fokus på klimavennlige valg

Det er et økende miljøfokus på alle anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Nye anlegg skal bygges i henhold til kommunens miljøkrav. Kommunen, og andre utbyggere, skal ta klimavennlige valg, tilrettelegge for grønn mobilitet og ombruk.

Behovstilpasset anleggsprioritering

Følgende prinsipper legges til grunn for prioritering av anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv:

Anlegg skal:

- plasseres i områder med lav dekningsgrad
- inneholde aktiviteter for organisert og egenorganisert aktivitet i tilknytning til skolene og nær der folk bor

- det skal jobbes for et sammenhengende sti- og løypenett, og etablering av rundturer i alle tettsteder
- være tilgjengelig for flerbruk og sambruk
- idrettshaller skal bygges med størrelse på minst 25 x 45 meter aktivitetsflate
- ligge i nærheten av kollektivknutepunkt
- tilrettelegge for nye aktivitetstrender
- fremme gode samarbeidsprosjekter
- være universelt utformet

Temaplanen skal inneholde kommunens forslag til anleggsprioriteringer i et 4 til 12-årsperspektiv. Asker idrettsråds prioriteringsliste ligger til grunn, se kapittel 4, og vedlegg 2.

Asker kommune har et forslag til anleggsprioriteringer som bør vurderes i perioden, se nedenfor i tabell 7, utarbeidet av Asker kommune basert på innspill fra ulike aktører.

Asker kommunes prioriteringsliste gjøres ut fra en helhetlig vurdering av behov for anlegg innenfor fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, for alle brukergrupper. Spesielt gjelder dette andre aktører som lag og foreninger innen friluftsliv, velforeninger, aktører innen egenorganisert aktivitet og innbyggerinitiativ. Prioriteringer gjort i denne temaplanen skal også sees i sammenheng med kommuneplanens arealdel.

Asker idrettsråds prioritering over anlegg er lagt til grunn for kommunens prioritering. Er det flere anlegg på Asker idrettsråds prioriteringsliste som likevel blir aktuelle i perioden, tas disse inn i prioriteringslisten som legges frem ved kommunestyrets årlige behandling av handlingsprogrammet. Likedan tas innbyggerinitiativ som er ferdig finansiert inn ved rullering av anleggsprioriteringen.

Slik skal anleggsprioriteringen i tabell 7 benyttes:

- Den er grunnlag for prioriteringer i kommunestyrets kommende handlingsprogram/budsjett, i perioden 2021 – 2033, og er ikke bindende før et vedtak der. Prosjekter som skal inn i kommunestyret handlingsprogram/budsjett skal være reelt gjennomførbare i kommende 4-årsperiode. Tabellen er en behovsliste, og man kan løfte inn realiserbare prosjekter inn i prioritert liste i handlingsprogrammet.
- Tabellen er kategorisert i flere temaer, med innbyrdes prioriteringer, der kommunen signaliserer hva som bør komme først.

⁷³ Asker kommune (2020). [Kommuneplanens samfunnsdel](#).

Tabell 7: Anleggsprioriteringer, private og kommunale anlegg, som bør vurderes i perioden 2021–2033. I prioritert rekkefølge innenfor hver kategori.

TYPE ANLEGG	HVOR	EIER/UTBYGGER	KOMMENTAR
NÆRMILJØANLEGG			
Mellomromsprosjekt Risenga	Asker sentrum	Asker kommune	Små aktivitets- og rekreasjonsanlegg spredt rundt mellom de etablerte anleggene.
Aktivitetspark* Tofte	Asker sør	Asker kommune/Tofte Fremad med flere.	I sentrum eller ved ungdomsskolen, Fremadbanen eller ved cellulosefabrikken.
Pumptrack Fremadbanen	Asker sør	Tofte Fremad/Asker kommune	
Skatepark Asker sentrum	Asker sentrum	Asker kommune	Skatepark på Føyka er sanert, foreløpig blir denne ikke bygget opp igjen, før avklaringer av tomten er tatt. Risenga idrettspark – en skatepark ifm mellomromsprosjektet der kan være aktuelt.
Aktivitetspark Sætre	Asker Sør	Asker kommune/andre	Mulig areal ifm. aktuelle skoletomter i Sætre.
Aktivitetspark Slemmestad/Tåje	Asker sør	Asker kommune/lokal utbygger	Bindes sammen med helårs lysløype mot Tåje og nytt friområde.
Aktivitetspark Holmsbu/Klokkarstua	Asker sør		Sentralt i Holmsbu eller ved skolen, ev. ved Klokkarstua.
Aktivitetspark Borgen skole og Borgenveien 100	Asker sentrum		Initiativ skole, Asker idrettsråd med flere.
Aktivitetspark Drengsrud skole	Asker sentrum	FAU Drengsrud skole	
Aktivitetspark Åros	Asker sør		
Billingstad aktivitetspark	Asker nord	Billingstad IF	Initiativ fra Billingstad vel. Tildelt tidligfasemidler.
Arnestad aktivitetspark	Asker midt	GUI	Initiativ fra GUI, nærmiljøsentralen, FAU med flere. Tildelt tidligfasemidler.
Aktivitetspark Ridderkleiva	Asker sentrum	Asker cykleklubb/Nedre Bleiker vel	På den gamle grusbanen i Ridderkleiva.
Nærmiljøanlegg ny sentrumsskole Høn	Asker sentrum	Asker kommune	Diverse småanlegg.

TYPE ANLEGG	HVOR	EIER/UTBYGGER	KOMMENTAR
FRILUFTSANLEGG			
Sammenhengende Kyststi	Asker	Asker kommune	Grunneieravtaler, merking og skilting i områder der det mangler kyststi: Slependsen-Holmen, Grundvig, Storsand-Eltorn, Filtvet-Rulleto, Hyggen-Lahell og Verket-Røyken grense.
Gjennomgående sti- og løypenett	Asker midt og sør	Asker kommune	Sammenheng mellom Hurummarka, Røyken og Kjekstadmarka. Grunneieravtaler, merking og skilting. Vurdere nye ridentier.
Universell utforming på friluftsområder	Asker	Asker kommune	I henhold til en administrativ plan
Ro- og Padleled	Oslofjorden og Drammensfjorden Padlehuk Eltornstranda Padlebane Slependsrenna		Overnattingsmuligheter, brygger og kajakkstativ langs hele kysten.
Vintertråkestier	Plasseringer avgjøres på et senere tidspunkt og i samarbeide med frivillige organisasjoner. Vurderes i forbindelse med temaplan kysten, marka og friluftslivet.		For gående og syklende.
Gang- og sykkelveier	Asker	Asker kommune	I områder med lav dekning. Prioritering må ta hensyn til at det skal være lett å komme seg til målpunkt for aktivitet.
Rundturer i lokalsenter og i tettbebygde strøk	Asker midt og sør. Plasseringer avgjøres på et senere tidspunkt og i samarbeide med frivillige organisasjoner. Vurderes i forbindelse med temaplan kysten, marka, og friluftslivet.	Asker kommune/DNT	Ved en universelt utformet i hvert lokalsenter.
Hytter, gapahuker og padlehuk for dagsturer og overnatting	Eltonstranda. Langs kyststien, og i marka fra Dikemark og sørover.	Asker kommune og miljødepartementet	Plasseringer avgjøres på et senere tidspunkt, i forbindelse med temaplan kysten, marka og friluftslivet. Speiderhytter ol. Ivaretas også der.
Tilrettelegging for overnatting i hengekøyer	Plasseringer avgjøres på et senere tidspunkt, i forbindelse med temaplan kysten, marka og friluftslivet.		

Hva skal Asker kommune prioritere?

TYPE ANLEGG	HVOR	EIER/UTBYGGER	KOMMENTAR
FRILUFTSANLEGG			
Utvikle de største friområdene	Hvamodden, Holmen, Hvalstrand, Merranaset, Vollen, Sjøstrand, Høvikvollen, Sætre, Storsand/Freyborg, Smelingstranda, Rødtangen, Verket/Vaskern og Hernestangen)	Asker kommune og miljødepartementet	Helårs naturmøteplasser med bålplasser/utekjøkken. Universelt utformet og med kildesorteringsanlegg (Merranaset, Høvikvollen, Storsand/Freyborg, Smelingstranda, Rødtangen, Verket/Vaskern og Hernestangen).
Tåjeodden	Asker midt	Asker kommune/ private grunneiere	Friområde med bading og treningsmuligheter – universelt utformet. Er under regulering.
Friområde/aktivitetspark Holmsbu	Asker sør	Private grunneiere	Langsiktig, et større friområde som kan utformes universelt.
SKI- OG SYKKELANLEGG			
Skianlegg ved Torvbråten skole, Bødalen	Asker sør	Bødalen IF	Store naturkvaliteter. Må reguleres. Private grunneiere.
Helårs konkurranseanlegg for ski	Asker/Lier	Helårs konkurranseanlegg for ski	Asker/Lier.
Lokale skianlegg	Asker	?	Snøsikring/ snøproduksjon/ rulleksianlegg
Terrensykkelanlegg	Asker sør	?	Område?
Helårsanlegg Vardåsen	Asker sentrum	Asker kommune	Binde sammen Vardåsen med Eid skiarena. Sykkelmuligheter sommer. Areal avsatt i kommuneplanen, deler av trase må reguleres.
Sykkelforbindelse Vardåsen-Langenga-Vette	Asker sentrum	Asker kommune	Helhetlig sykkelforbindelse i tilknytning til kompetansesenter for sykling/velodrom.
Sykkelpark Langenga	Asker sentrum	?	Areal ved velodromen, eller på taket av velodromen.
Skileik Holmen, inkl. rulleskianlegg	Asker nord	Holmen IF	Vil betinge kunstsnoanlegg.
Fase 2 Solli skianlegg	Asker nord	Asker kommune	Innløsning av areal og oppgradering av vei. Inklusiv adkomstløsning og parkering. Utvidelse til 30 skiver.

TYPE ANLEGG	HVOR	EIER/UTBYGGER	KOMMENTAR
HALLER			
Turnhall	Asker midt	Slemmestad og omegn turnforening	Lokasjon uavklart, jobber med flere alternativ
Turn- og boksehall	Asker sør	IL ROS	ROS/Spikkestad. Areal avsatt. Reguleringsplan kreves.
Idrettshall Hvalstad/Billingstad	Asker nord	Asker kommune	Størrelse på hall ikke avklart.
Idrettshall ved Nesbru videregående skole	Asker nord	Viken FK/Asker kommune	Det er dialog med Viken FK om en fremtidig ny fullverdig idrettshall ved Nesbru videregående skole.
Basishall i Langenga velodrom - innredning	Asker sentrum	NCF + Asker kommune (10%)	Indre bane sykkelvelodrom
Kampsportanlegg/allaktivitetshus	Asker Sør	Asker kommune?	Samle kampsportidrettene i en hall. Areal ved Klok-karstua (ved Helsetunet). Kombineres med et allaktivitetshus?
Rehabilitering Røykenhallen	Asker midt	Asker kommune	
Ny idrettshall ved Røyken videregående skole	Asker midt	Viken Fylkeskommune/Asker kommune	Areal avsatt i kommuneplanen. Intensjonsavtale/Vurderinger pågår.
Tennishall Risenga - utvidelse	Asker nord	Asker tennisklubb	Utvide eksisterende anlegg Risenga. Areal regulert.
Idrettshall ved nye sentrum skole på Høn	Asker nord	Asker kommune	Areal avsatt.
Idrettshall Drengsrud/Borgen	Asker nord	Asker kommune	Areal regulert
Kunstisflater innendørs/utendørs	Asker	Initiativ fra Asker skøyteklubb.	Innendørs kunstisanlegg - mulighetsstudie er gjennomført. Idretten ønsker plassering på Risenga kunstisbane (Folkehallen). Mulig annen plassering? Ev. må eksisterende utendørs kunstisbane erstattes. Risenga - areal ikke avklart i Kommuneplanen. Kunstisflater utendørs i sør?

Hva skal Asker kommune prioritere?

TYPE ANLEGG	HVOR	EIER/UTBYGGER	KOMMENTAR
FOTBALLANLEGG			
Nesøya kunstgress-rehabilitering	Asker Nord	Asker kommune/ Nesøya IL	Finansiert i 2020, gjennomføres i 2022.
Spikkestad – rehabilitering + nye kunstgressbaner	Asker sør	IL Ros	2x3ere, 1x7er, 2x11er. Areal avsatt.
Slemmestad – rehabilitering fotballbane	Asker midt	Slemmestad IF	11er-bane og 7er-bane
Huringen – rehabilitering fotballbane (Klokkarstua)	Asker sør	Huringen IF	11er-bane og 7er-bane
Tofte kunstgressbane - rehabilitering	Asker sør	Tofte IL	10 år i 2023
11erbane Hvalstad skole/ Billingstadområdet	Asker nord	Asker kommune	Ikke avsatt areal i kommuneplanen.
2 stk. 7er kunstgress ved nye sentrum skole på Høn	Asker sentrum	Asker kommune	Regulert og avsatt i kommuneplanen. Nærsenter med skole, barnehage, flerbrukshall og idrettsbaner.
Idrettsanlegg på Drengsrud	Asker sentrum	Asker kommune	Mulighetsstudie (matcharena, fotballbaner og bandybaner).
Friidrettsstadion	Asker sentrum	Asker skiklubb	Drengsrud idrettspark? Ev. annen plassering. Inntil videre stadion på Føyka.
DIVERSE ANLEGG			
Skyteanlegg i Avgrunnsdalen	Asker sør	Asker kommune	Areal avsatt i kommuneplanens arealdel, men regulering er uavklart.
Motorsportsanlegg Follestad	Asker sør	Asker motorsportklubb	Område avsatt til næring (eies av Askerhalvøyas eiendomsutvikling)
Motorsportsanlegg Oredalen	Asker sør	Asker motorsportklubb	Areal avsatt i kommuneplanen, område må reguleres – eies av Statskog/Glomma.
Orienteringskart (nye og rehabilitering)			
E-sportsanlegg	Asker sentrum	Asker kommune?	
Vannsportsanlegg Padderudvannet	Asker sentrum	Asker og Bærum vannsportsklubb. Privat grunneier.	I konflikt med naturtyper. Areal også på land til infrastruktur. Ikke avsatt areal til anlegget, hverken i kommuneplan eller reguleringsplan.

*Angående aktivitetsparker: Dette defineres som nærmiljøanlegg

Strategier – helhetlig stedsutvikling

I samskaping og samarbeid med innbyggerne, frivilligheten, organisasjons- og næringslivet, grunneiere og private aktører skal Asker kommune:

a) utvikle møteplasser for fysisk aktivitet i alle tettstedene og ved skolene, gjennom tidlig medvirkning i planprosesser	boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen, tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor
b) utvikle fremtidsrettede arenaer for egenorganisert aktivitet og friluftsliv	f) økt fokus på å tilrettelegge for fysisk aktivitet for alle, ved å oppfylle krav om universell utforming der det er mulig, og systematisk arbeide for utbedring av eksisterende anlegg, møteplasser og rundløyper ved hvert tettsted
c) ta miljø- og klimavennlige valg ved utvikling av anlegg for fysisk aktivitet	g) prioritere nye anlegg i områder etter grundig behovsvurdering, med særlig fokus på områder med lav dekning og aktivitetsformer som når bredt ut i befolkningen
d) sikre og videreutvikle areal for friluftsliv i nærmiljøene, med sammenhengende grønne og blå korridorer, i balanse mellom vekst og vern	h) utvikle og prioritere anlegg i henhold til krav i spillemiddelordningen
e) videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti-/tur-/sykkel- og sti-/løypenett som binder	

Innsatsområde 2. Alle i aktivitet

Kort om utfordringsbildet

I Kommuneplanen⁷⁴ gis det føringer om at Askersamfunnet skal arbeide helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse og motvirke utenforskap. Et inkluderende samfunn er målet. Fokus skal legges på likeverdige muligheter for deltakelse i aktiviteter.⁷⁵ Dette er viktig for å ivareta mangfoldet og gi lokal tilhørighet.

For mange er det en utfordring å ta tak i egen helse, endre levevaner og bli mer aktiv. Asker kommune ønsker å legge til rette for god veiledning og oppfølging av inaktive innbyggere, spesielt for de med helseutfordringer. Vi trenger tiltak for å øke aktivitetsnivået for alle aldersgrupper.

Økt satsning på egenorganisert aktivitet/hverdagsaktivitet

Sentrale temaer i dette innsatsområdet er hverdagsaktivitet, kortreist aktivitet, grønn mobilitet og egenorganisert aktivitet og friluftslivsaktivitet i nærmiljøet. Innbyggerne skal kunne delta, også de grupper som ikke er aktive i dag, men som krever særlig tilrettelegging. Asker kommune vil jobbe for at flere velger bort bil, og heller går eller sykler til jobb og fritidsaktiviteter.

Asker kommune ønsker å være fremtidsrettet med hensyn til å fange opp nye trender.

Økt satsning på sykling

Sykkel er et virkemiddel for økt grønn mobilitet, og sykkel kan drives både organisert og uorganisert. Asker er utnevnt til sykkelby, og har et aktivt forhold til ulike former for sykkelaktivitet. Dette skal Asker kommune jobbe videre med, gjennom blant annet sykkelparkering, sykkelveier og kampanjer for økt sykling. I Asker er det mange områder uten tilfreds-

stillende gang- og sykkelveier, spesielt separate sykkelveier hvor syklistene ikke deler veien med bilister eller gående. Det er kommet ønske om flere sykkel-parker, løyper for sykkel i marka og bysykkelordninger (både vanlige sykler og el-sparkesykler). Det er spilt inn ønske om å utvikle Vardåsen skisenter til et helårsanlegg, med løyper for sykkel, som for eksempel løyper for fatbike om vinteren.

Digital plattform for aktivitet

Innbyggere, idretten og andre aktører etterlyser en felles plattform med informasjon om ulike aktivitetstilbud og turkart. Asker kommune skal videreutvikle hensiktsmessige digitale plattformer og brosjyrer med slik informasjon. Det er også behov for at informasjonen er tilgjengelig på ulike minoritetsspråk, med god informasjon om helsegevinster og integreringseffekter ved å delta i fysisk aktivitet.

⁷⁴ Asker kommune (2020). *Kommuneplanens samfunnsdel*.

⁷⁵ Asker kommune (2020). *Handlingsprogram 2021–2024*.

Barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter

Transport er en barriere for deltakelse i fysisk aktivitet. Behovet er større jo lenger sør man kommer i kommunen. Ulike løsninger er foreslått: økt bruk av samkjøring til aktiviteter, bedre kollektivtransport, «idrettsbusser», bedre og flere gang- og sykkelveier og kampanjer for økt bruk av sykkel. Det handler også om å legge til rette for ulike fritidstilbud for grupper med behov for spesiell tilrettelegging.

Økt fokus på fysisk aktivitet i et aldersvennlig samfunn

Asker kommune skal ha et variert og attraktivt aktivitets- og kulturtilbud som treffer alle grupper i samfunnet, også de eldre. Det skal jobbes videre med å tilrettelegge for aktivitets- og kulturtilbud for denne gruppen. Dette gjelder kommunale tilbud, som dagtilbud, og tilbud i samarbeidet med kulturlivet, idrettsorganisasjoner og andre.

Det er viktig med gode gang- og sykkelveier, universelt utformede anlegg og benker spredt utover. Eldretråkk er et eksempel på en medvirkningsprosess som brukes for å forstå fysiske hindringer og barrierer for eldre, og for evaluering av tiltak.

Mange eldre er avhengig av bil, eller ønsker å kjøre. For dem er det viktig å ha tilstrekkelig med parkeringsplasser, og at områdene mellom parkeringsplassene og destinasjonen er universelt utformede.

Økt satsning på opplevelses- og aktivitetsbasert turisme

Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet kan bidra til å gjøre Asker til en attraktiv turistkommune. Gjennom samarbeid og felles synliggjøring av Askers muligheter som destinasjon for opplevelser skal det utvikles en guide som skal bidra til dette.

Strategier – Alle i aktivitet**I samskaping og samarbeid med innbyggerne, frivilligheten, organisasjons- og næringslivet, grunneiere og private aktører skal Asker kommune:**

a) utvikle og tilrettelegge for mer aktivitet hele året, der folk bor, med særlig fokus på egenorganisert aktivitet	g) øke kompetansen og bevisstheten om viktigheten av fysisk aktivitet, gjennom å tiltrekke seg kompetansemiljø for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
b) utvikle fremtidsrettede aktivitetstilbud, med fokus på å fange opp nye trender og aktivitetsformer	h) tilrettelegge for inkluderende aktiviteter for alle funksjonsnivåer, med særlig fokus på grupper som trenger tilpasset infrastruktur og tilrettelegging, inklusive eldre slik at de kan ha et tilfredsstillende aktivitetsnivå hele året
c) investere i fremtidsrettede, attraktive og tilgjengelige transportordninger for barn og unge til og fra skole og fritidsaktiviteter, med særlig fokus på områder med lav kollektivdekning	i) tilby strukturerte opplegg for endring av levevaner, spesielt rettet mot fysisk aktivitet og sunne helsevalg
d) tilrettelegge for et gå- og sykkelvennlig samfunn, gjennom utvikling av infrastruktur, kampanjer og holdningsskapende arbeid	j) utvikle Asker som en attraktiv kommune for opplevelses- og aktivitetsbasert turisme, gjennom en destinasjons- og arrangementsguide, med særlig fokus på å fremme idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
e) utvikle og gjøre tilgjengelig digitale plattformer for informasjon om tilbud og aktiviteter for fysisk aktivitet	
f) være pådriver for at flere arbeidsplasser tilrettelegger for økt fysisk aktivitet og aktiv transport	

Innsatsområde 3. Likeverdige vilkår

Kort om utfordringsbildet

Utfordringsbildet viser at det på tre områder er nødvendig med en prosess for harmonisering av tjenestetilbudet innenfor fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Dette for å kunne tilby gode og likeverdige vilkår for organisasjoner og innbyggerne uavhengig av hvor de bor. Arbeidet med harmonisering vil foregå over flere år.

De tre områdene er følgende:

- retningslinjer og behov for tilskuddsordninger
- retningslinjer for arenauteleie og rammevilkår for leie
- ensartet avtaleforvaltning for tjenester og drift av frilufts- og idrettsanlegg

Allerede inngåtte avtaler videreføres i en overgangs-fase, i påvente av nye retningslinjer og avtaler som følge av harmoniseringen. Medvirkning med aktuelle aktører er en viktig del av denne harmoniserings-prosessen.

Tilskuddsordninger

I hovedsak er tilskuddsordninger og arenaleie rettet mot organisert aktivitet og frivillige organisasjoner. Det mangler tilstrekkelige virkemidler for å stimulere til egenorganisert aktivitet for den generelle befolkningen. Et nyttig virkemiddel kan være en egen tilskuddsordning til f.eks. bygging av nærmiljøanlegg, til arenaleie og til gode aktivitetstilbud.

Betingelser for arenauteleie

Det skal utarbeides retningslinjer for tildeling av trenings- og arrangementstid i kommunens ulike anlegg. I Handlingsprogrammet for 2021–24 ble det gjort et vedtak om gratis leie av anlegg for alle opp til 18 år (totalt bevilget kr 1,8 mill.). Det skal vurderes hvordan disse midlene skal fordeles.

Ulike eier- og driftsmodeller for anlegg

Kartleggingsarbeid viser at Asker kommune har mange ulike modeller for bygging og drift av anlegg. Det er et behov for å definere like forutsetninger for eier- og driftsmodeller som Asker kommune inngår med frivillige organisasjoner og andre parter. Valg av modeller har ulike juridiske og økonomiske konsekvenser som må utredes (forsikringer, offentlige anskaffelser, mva-problematikk etc.). Samskaping mellom kommunen og frivilligheten forsterker disse konsekvensene, og nødvendigheten av tydelige avtaler og avklaringer.

Strategier – Likeverdige vilkår

I samskaping og samarbeid med innbyggerne, frivilligheten, organisasjons- og næringslivet, grunneiere og private aktører skal Asker kommune:

a) utarbeide retningslinjer for likeverdige tilskuddsordninger til drift, investering og aktivitet	d) utarbeide retningslinjer for arenauteleie, med fokus på å oppnå en helhetlig organisering, med et kontaktpunkt for utleie i kommunen
b) opprette stimuleringsordninger for etablering av arenaer for egenorganisert aktivitet	e) kartlegge, utrede modeller og definere prinsipper for ulike investerings- og driftsmodeller med fokus på å gi effektive løsninger for eier, driftsansvarlige og brukere, og redusere barrierer for deltakelse
c) aktivt benytte tilskuddsordninger for bygging av arenaer for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	

7. Temaplanens betydning for et bærekraftig Asker

Asker kommune bygges rundt FNs bærekraftsmål, som fokuserer på sosial, økonomisk og miljømessig utvikling sett i balanse og sammenheng. Kommunen er evaluert gjennom U4SSC – KPI-undersøkelsen i 2020, der følgende hovedutfordringer er identifisert: *Transport og mobilitet, Forbruk og ressursforvaltning, Sosial ulikhet og Digital infrastruktur og smartteknologi.*⁷⁶

Utfordringsbildet viser følgende relevante fokusområder for å bidra til en bærekraftig utvikling innenfor fysisk aktivitet:

→ økt fokus på mangfold av aktiviteter og nye trender

- tilrettelegging for gange og sykkel og sammenhengende sti- og løypenett
- tettstedsutvikling: kortreiste aktiviteter/anlegg i nærmiljøene
- arenaer både for egenorganisert og organisert aktivitet
- inkludering; aktivitetstilbud, økonomi som barriere for deltakelse, utstyr og informasjon
- livslang aktivitet
- like rammevilkår for frivillige organisasjoner. Eier- og driftsmodeller for anlegg. Tilskudd-ordninger og arenaleie
- frivillighetens samfunnsbidrag
- miljøperspektiv: snøfattige vintre, miljøvennlige materialer, transport. Natur- og aktivitetsbasert turisme

⁷⁶ Formannskapet i Asker, 16.6 2020.

Innsatsområdene *Helhetlig stedsutvikling, Alle i aktivitet og Likeverdige tjenester*, med tilhørende strategier, er bygget på disse fokusområdene. De skal gi innbyggerne i Asker bedre livskvalitet, sosial inkludering og mestring. Innsatsområdene skal videre gi synergier i form av samskaping og medvirkning. Innbyggerne skal oppleve at de blir ivaretatt og tatt med på utvikling av den nye kommunen, slik at det gir muligheter for et aktivt liv.

Innsatsområdene med strategier har alle med seg elementer fra minst 5 av bærekraftdimensjonene, og som er denne temaplanens valgte bærekraftmål:

- god helse
- bærekraftige byer og samfunn
- samarbeid for å nå målene
- mindre ulikhet
- god utdanning

Livskvalitet og likeverdige muligheter er et av temaene som forskere peker på som viktige å jobbe tverrs-ektorielt med for å styrke bærekraft.⁷⁷ Denne planen bidrar til å styrke livskvalitet gjennom fokus på et mangfold av aktiviteter, og med vekt på livslang og egenorganisert aktivitet, kortreiste anlegg og økonomi som barriere for deltakelse.

Likeledes er bærekraftig og rettferdig økonomi et viktig tema. I denne planens kontekst er økonomiske modeller for tilskudd, drift og utvikling av anlegg sentrale tema som bidrar til å styrke muligheter for deltakelse, og frivillige lags og foreningers evne til å bidra positivt til samfunnsutviklingen.

I et miljøperspektiv gir konsekvenser av klimaendringene utfordringer lokalt med hensyn til f.eks. snøfattige vintre. Planen foreslår strategier som skal bidra til å redusere klimautslipp gjennom å redusere transportbehov, legge til rette for mobilitet til sykkel og fots, og gjennom å gjøre klimavennlige valg i bygg og drift av anlegg. Dilemmaer og motsetningsforhold knyttet til økt tilbud for fysisk aktivitet er at man kan komme i konflikt med bevaring av naturen for fremtidige generasjoner.

Samarbeid om en helhetlig stedsutvikling er et sentralt område å jobbe videre med på tvers av sektorer for å sikre en god og bærekraftig arealforvaltning. Samarbeid om utvikling av aktiviteter og rammer for aktivitet skal legge til rette for medvirkning og samskaping for å nå målene.

De økonomiske konsekvensene vil derfor innebære investeringer eller tilskudd i ulik størrelsesorden, alt avhengig av type tiltak. Dette skal det jobbes videre med, inn mot kommende Handlingsprogram og virksomhetsplaner. Mange av tiltakene er det andre som står for, f.eks. frivillige organisasjoner, næringslivet og andre.

Sammen skal vi jobbe for en mer aktiv befolkning i Asker.

⁷⁷ The Future is Now (2019). [Science for Achieving Sustainable Development](#).

8. Vedlegg

**Finnes på Asker kommunes nettsider, under
Temaplaner/Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033**

1. Kunnskapsgrunnlag
2. Spillemiddelprosjekt 2021-2024. Vedlegg til Handlingsprogram.
3. Spillemiddelsøknader 2021 – prioriteringsliste.
4. Eier- og driftsmodeller for anlegg i Asker
5. Kunstgressbaner i Asker – status
6. Rapport universell utforming friluftsområder 2020

Besøksadresse

Knud Askers vei 24
1384 Asker

Asker kommune
Postboks 353
1372 Asker
Telefon: +47 66 90 90 90
E-post: post@asker.kommune.no
www.asker.kommune.no